

**A MEZŐKOVÁCSHÁZI NÉGY ÉVSZAK ÓVODA és
BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
2024.**

Tartalomjegyzék

Bevezető	5.
1. Helyzetkép	8.
1.1. Az óvodai adatai	8.
1.2. Az óvoda bemutatása	8.
1.3. Az óvoda működése	13.
1.4. Az óvoda tárgyi feltételei	13.
1.5. Az óvoda személyi feltételei	15.
1.6. Az óvodában működő szakmai közösségek, munkacsoportok	16.
1.6.1. Szakmai munkaközösségek	16.
1.6.2. Önértékelést Támogató Munkacsoport	16.
1.6.3. Mester programok megvalósítása	17.
2. A Pedagógiai Program nevelésfilozófiája	17.
2.1. Gyermekkép	18.
2.2. Óvodakép	18.
2.3. A programválasztás indoklása	18.
2.4. Óvodánk alapvető céljai	19.
2.5. Az óvodánk alapvető feladatai	19.
2.5.1. Az egészséges életmód alakítása	19.
2.5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	22.
2.5.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	24.
2.6. Nevelési alapelveink, küldetés nyilatkozat	27.
3. Tevékenységformák	28.
3.1. Játék és tanulási tevékenység	28.
3.2. Társas és közösségi tevékenység	33.
3.3. Munkatevékenységek	34.
3.4. Szabadidős tevékenységek	35.
4. Tevékenységek tartalmi megvalósulása	36.
4.1. Mozgás, mindennapos testnevelés	36.
4.2. Külső világ tevékeny megismerése	39.
4.2.1. Természet, társadalom, ember	39.
4.2.2. Matematika	42.
4.3. Művészeti tevékenységek	43.
4.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	43.

4.3.2. Verselés, mesélés	46.
4.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	48.
5. Az óvodai élet megszervezése	50.
5.1. Napirend alakulása	51.
5.2. Az óvoda heti terve	52.
5.3. Hagyományaink, ünnepeink	53.
6. Az óvoda kapcsolatrendszere	54.
6.1. A család, szülőkkel való kapcsolat	54.
6.2. Óvoda – Iskola	55.
6.3. Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	56.
6.4. Mezőkovácsházi Városi Könyvtár és Kalocsa Róza Művelődési Központ	56.
6.5. Magyar Ifjúsági Vöröskereszt	57.
6.6. Az óvoda egyéb kapcsolatai	57.
6.6.1. Mezőkovácsháza Város Önkormányzata és Mezőkovácsházi Járási Hivatal	57.
6.6.2. Humán Szolgáltató Központ	57.
6.6.2.1. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat (Óvodai szociális segítő)	57.
6.6.3. Egészségügyi szervek, orvos	58.
6.6.4. Szakmai szervezetek	58.
6.6.5. Szponzorokkal, vállalkozókkal, támogatókkal való kapcsolattartás	58.
6.6.6. Külhoni kapcsolatok	58.
7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	59.
7.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	59.
7.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése az óvodában	59.
Testi fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek óvodai nevelése	61.
Gyengén látó gyermekek óvodai nevelése	61.
Enyhe fokban hallássérült gyermekek óvodai nevelése	62.
Enyhe értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése	62.
A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás - szabályozás zavarral) küzdő gyermek óvodai nevelése	62.
7.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	62.
7.1.3. Tehetséges gyermekek az óvodában	63.
7.2. Gyermekvédelem az óvodában	66.
7.2.1. Hátrányos és Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása	66.
7.3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek	67.

8. Esélyegyenlőség és társadalmi felzárkózás előmozdítása	68.
8.1. Etnikai kisebbség felzárkóztatása, nevelési terület iránymutatói	68.
8.2. Az Esélyegyenlőségi Program végrehajtását szolgáló intézkedések	68.
8.3. Migráns gyermekek interkulturális nevelése	70.
8.4. IPR program bevezetése és működtetése /a hátrányos helyzetű gyermekek integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítésének rendszere./	70.
9. Speciális szolgáltatások az óvodában	71.
10. A nevelő munka tartalmi ellenőrzése, értékelése és mérése	71.
10.1. Az óvoda írásos dokumentumai	71.
10.2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	72.
10.3. Az óvodai csoportok és gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése	72.
10.4. A Pedagógiai Program eredményességének vizsgálata, ellenőrzése, elemzése, értékelése	73.
11. Referencia intézményi feladatok	74.
12. Fogalom meghatározások	75.
A kötelező (minimális) helyiség- és eszközjegyzék	75.
Érvényességi nyilatkozat	76.
Legitimációs záradék	76.
A Pedagógiai Program készítésénél, módosításánál felhasznált irodalom, törvények, szakmai dokumentumok	78.

BEVEZETŐ

Pedagógiai Programunk 1999-től került bevezetésre.

A dokumentumban végigvonuló kiemelt alapelv a gyermeki jogok deklarálása, a gyermeket megillető szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, speciális szerepet tölt be a személyiségfejlesztés folyamatában.

A nevelés célja az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának, a hátrányok csökkenésének, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével történő óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció ellátása. Ebből eredően nevelőmunkánkban nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges, inger gazdag környezet, a nyugodt, szeretetteljes légkör, a változatos tevékenységek által nyújtott ismeretbővítő és nevelői tevékenység, a társas kapcsolatok alakítására, formálására. A nevelési, fejlesztési feladatok differenciált módon kerülnek tervezésre, megvalósításra. Biztosítjuk az egyéni bánásmód érvényesülését, a tehetséggondozást, a felzárkóztatást, az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtését.

Az óvoda átmeneti intézmény a család és az iskola között. A nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Valamennyi óvodai dolgozó kiemelt feladata a gyermekvédelem.

Az óvoda funkciójából eredően sokat tehet a gyermekek esélyegyenlőségéért. A települési esélyegyenlőségi program alapján készítjük el az intézményünk esély egyenlőségére vonatkozó célkitűzéseit, terveit és működtetési folyamatát a hátrányos helyzetben lévő gyermekek segítése érdekében. Ezért megkülönböztetett figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű, szocializációban elmaradt gyermekek felzárkóztatására.

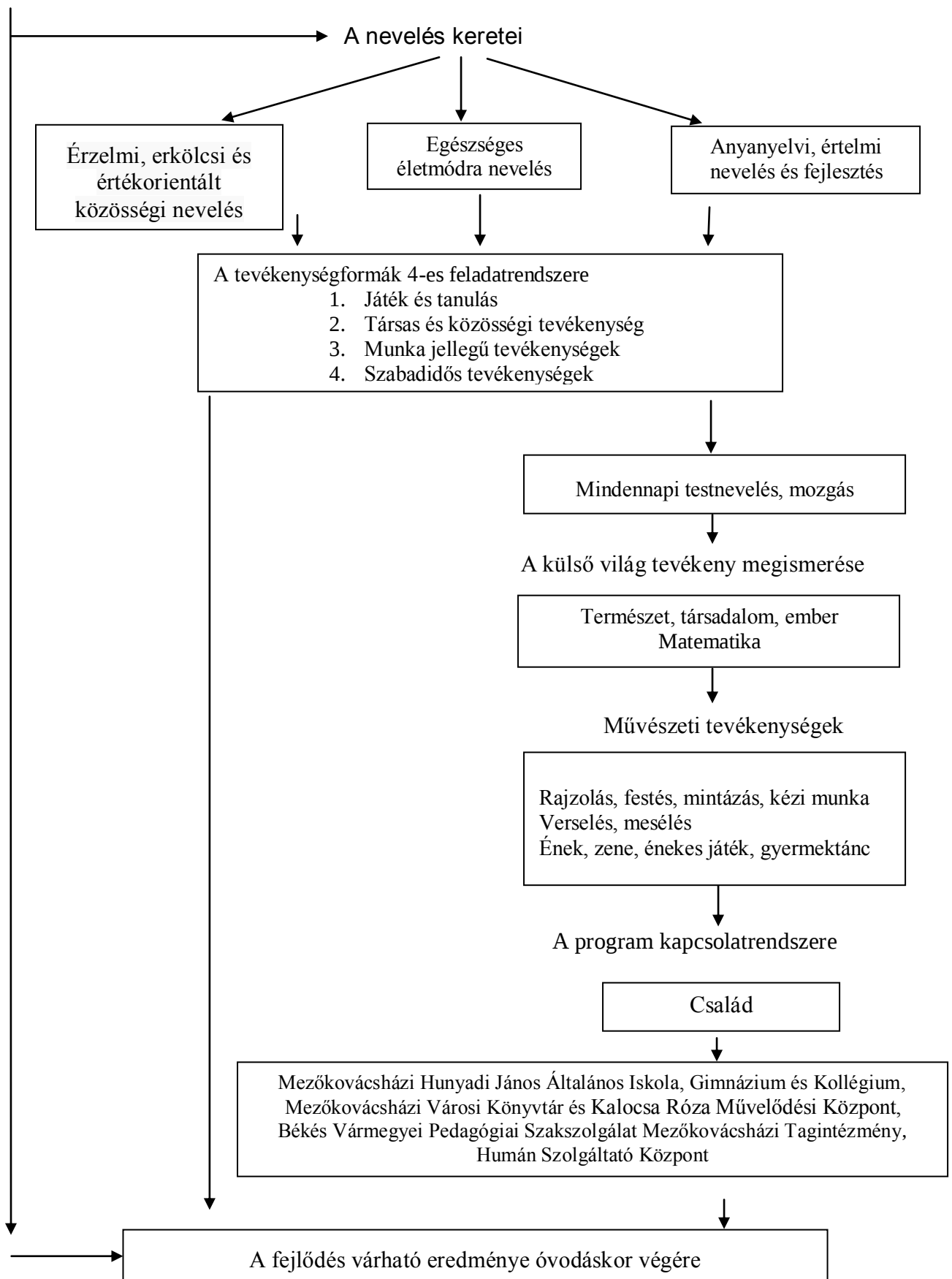
Óvodai nevelésben minden ép és az Alapító okiratban rögzítettek szerint integrálható, kiemelt figyelmet igénylő gyermek is részesülhet. Mezőkovácsháza Város Önkormányzata, mint fenntartó alapító okiratunkban határozza meg a beintegrálható sajátos nevelési igényű gyermekek körét. A szakértői bizottság véleménye alapján - a törvényi előírásoknak megfelelően - a különleges bánásmódot igénylő gyermekek részére állapotuknak megfelelő fejlesztő (pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív) ellátást biztosítunk. Folyamatosan

fennálló feladat a személyi-, tárgyi feltételeink és lehetőségeink fejlesztése, amely a gyermekek speciális igényeitől függően alakulhatnak.

AZ ÓVODAI FEJLESZTÉS RENDSZERÁBRÁJA

(A Tevékenységközpontú óvodai program alapján)

A program célja és feladata

1. Helyzetkép

1.1. Az óvoda adatai

Intézmény neve: Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde

OM: 200456

Székhely intézmény címe:

5800 Mezőkovácsháza, Árpád köz 6.

Telefon: 06-68/381-852 06-30/515-7113

Székhelyen kívüli feladatellátási helyek címe:

5800 Mezőkovácsháza, Petőfi S. utca 8.

Telefon: 06-30/515-7114

5800 Mezőkovácsháza, Táncsics M. utca 38.

Telefon: 06-30/515-7116

Alapító okirat száma: II/225-5/2024.

Az óvoda vezetője: Szűcsné Tóth Erika

1.2. Az óvoda bemutatása

Árpád köz óvoda

Az óvoda a város központjában, az Ifjúsági lakótelep és a Piac tér között helyezkedik el, mely 1990-ig bölcsődeként működött.

A DAOP-4.2.1-11-2012-0023 pályázat révén 2014. március 03-tól egy teljesen megújult, uniós feltételeknek is megfelelő óvodát vehettünk birtokba.

A TOP-1.4.1-16-BS1-2021-00050 pályázat által a feladatellátási hely 922 m² beépített és 5618 m² alapterületű játszóudvarral rendelkezik. Az épület 2 szárnyra tagolódik, 4 csoporttal működik. Egyik oldalon 2 csoportszoba, 1 gyermeköltöző, 1 gyermekmosdó, 1 mozgáskorlátozott vécé, másik oldalon 2 csoportszoba, 1 gyermeköltöző, 1 gyermekmosdó, 1 mozgáskorlátozott vécé, illetve 1 tornaterem, 1 könyvtár, 1 fejlesztő- és 1 nevelői szoba található. A pályázat lehetővé tette az óvodai nevelés fejlesztő tevékenységét kiszolgáló helyiségek kialakítását, több funkciós használatát.

A fejlesztések a minőségi nevelés tárgyi feltételeit teremtették meg.

A két szárny közötti összekötő folyosóról nyílik a Főigazgató és az intézményi titkár irodája, a gyermekétkezők, illetve felnőtt öltözők, raktárak, szertárak, tálaló és mosogató helyiségek.

Az egészséges táplálkozási szokások kiszolgálására alakítottuk az étkezőket.

A folyosókat virágokkal, képekkel, gyermekmunkákkal, tettük esztétikusabbá, barátságosabbá.

Udvarunk tágas, változatos felületű (füves, betonozott, sima, dombos). Napos és árnyékos területek kialakítására törekedtünk, virágok, bokrok, évelő és lombhullató fák ültetésével tettük esztétikusabbá.

3 homokozó, különböző fajták, mászóakák biztosítják a gyermekek mozgásfejlődését, mozgásigényük kielégítését, általános erőnléti állapotuk fejlődését.

Pályázat útján nyert összeg segítségével 3 babakádat készítettünk.

Az épület hátsó udvarán alakítottuk ki a veteményeskertet, melynek gondozása során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények fejlődéséről, gondozásuk fontosságáról, módjáról, folyamatáról. Mivel az óvodánkba járó gyermekek többsége lakótelepen lakik, illetve a fiatal családok életében nem jellemző az otthoni kertművelés, ezért a magas ágyások, virágos kert gondozása, a növény-, illetve gyógynövényápolás változatos tevékenységeinek végzése előtérbe kerül.

Az elmúlt évek nyertes pályázatait által javítottuk, fejlesztettük feltételeinket: területbővítéssel újabb tevékenységek lehetőségének biztosítása, mozgásfejlesztő eszközök, udvari játékok beszerzése történt. A „Nemzeti Ovi-Sport Program” keretében megvalósuló „Ovi-Foci” program eszközzel lehetővé teszi (focikapuk, bóják, labdák), hogy a 3-6 éves korosztály intézményesített keretek közt ismerkedhessen a labdarúgással.

Az épületben működő, az óvoda Testnevelési munkaközössége által a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra, készségek, képességek fejlesztése, új tornaszerek és mozgásfejlesztő eszközök, biztonságos és rendeltetésszerű használatának megismerése, bevonása válik lehetővé a mindennapi testnevelések és mozgás lehetőségek, valamint az esetenként szerveződő, együtt végzett tevékenységek, programok (például gyaloglás, futás, kerékpározás) alkalmával.

A Környezeti nevelés munkaközösségünk nagy figyelmet fordít a környezetbarát szemlélet kialakítására, a fenntarthatóság, a környezettudatos nevelés mindennapokban történő megjelenésére, megvalósítására. Óvjuk, védjük, gondozzuk a környezetünkben található növényeket, állatokat. Csatlakozva a „Zöld Óvoda” programhoz gyermekeink nyitottabbá válhatnak a természet jelenségeire és életüknek szerves részévé válik a fenntarthatóság és környezetkímélő szemlélet. Madárbarát óvodaként figyeljük, gondozzuk a környezetünkben élő madarakat.

A természeti és társadalmi környezet felhasználóbarát nézeteit közvetítjük. Takarékos energia felhasználásra nevelünk. Szem előtt tartjuk a praktikus, nem pazarló felhasználást, az újra hasznosítás lehetőségét.

Az Ének munkaközösségünk a szakmai - gyakorlati munkája által az újdonságok felkutatása és hagyományok átörökítése mellett az óvodapedagógusi nevelőmunka színesítésével, hatékonyságának fokozásával, emocionális érzékenyítéssel és formálással, közösség-szervező és formáló hatással is támogatja az óvodai életet, esetenként városunk rendezvényeit.

Petőfi utcai óvoda

Az óvoda épülete igazán kedvező helyen, a város egyik csendes utcájában található körülbelül 300 méterre a település melletti, telepített nyárfaerdő, mellette található kis Száraz-ér, tovább haladva természetes növekedésű akácerdő közelében.

Az épület 572,98 m², a hozzátartozó udvar pedig 2428.252 m² alapterületű.

Az épület 2019 – ben a TOP. 1.4.1-16-BS1-2017.-00022 kódszámú pályázat során került felújításra. Ezáltal az épület férőhelyszáma 96 főre emelkedett, így lehetőség adódik 4 óvodai csoport működésére. A felújítás során nagymértékben megújult az óvoda. A nyílászárók, víz és csatornarendszer, villanyvezetékek, fűtésrendszer, burkolatok teljes felújításra kerültek. A tető új magas tetőszerkezetet, az épület külső hőszigetelést kapott, kialakításra került a mozgáskorlátozott feljáró, illetve mozgáskorlátozott vécé. A felújítás során a hátsó terasz felett tető kiépítésére és a terasz lefedésre is sor került.

Az épület 4 csoportszobából, tágas több funkciós (szükség esetén torna helység, közösségi tér) zsibongóból, teakonyhából, ebédlőből, tálalóból, gyermeköltözőből, mosdóhelyiségből, egy felnőtt öltözőből, óvónői szobából áll.

Az óvoda épületének adottságai miatt a mindennapok során nagy figyelmet kell fordítani a csoportok életének tervezésére, szervezésére, összehangolt lebonyolítására (1 öltöző, 1 mosdó).

Tágas udvarunk füvesített, fákkal, cserjékkel, örökzöldekkel, lombhullatókkal, gyümölcsfákkal beültetett terület, ahol a gyermekek egész évben figyelemmel kísérhetik az évszakok, a természet változásait.

TOP_Plusz-3.3.1-21-BS1-2022-00013 azonosítószámú „Bölcsődei és Óvodai fejlesztés Mezőkovácsházán” megnevezésű projekthez kapcsolódóan, pályázat keretében a meglévő játszóudvari feltételek jelentős átalakítása, fejlesztése történt. A meglévő homokozó, babaházak, a Petőfi és Alkotmány utcai óvodák játékaival mellett ivókút, új fedett homokozó, labda bedobó, az udvaron térköv elhelyezésére került sor, ami az esztétikai élményfokozáson

túl a gyermekek udvaron történő tartózkodását, levegőzését, mozgás lehetőségeit, az udvari közlekedést teszi lehetővé időjárástól függetlenül. Az „Ovis labda program” játéakai, műanyag udvari játékok (ROTI-KOM, kétszintes csúszda és mászóka) továbbra is kedvelt játékok gyermekeink számára.

A füvesített részen belül magaságyást alakítottunk ki. Megmunkálásuk közben megfigyeléseket, tapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek a növényvilágról, a természet változásairól, a növényfejlődésről, a föld sajátosságairól. Az ismeretátadásokat komplex módon tervezzük és valósítjuk meg.

Meghatározó szempontnak tekintjük a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete, megbecsülése mellett, az egyéni bánásmód érvényesítésével végzett fejlesztő munkánkat.

Az épületben működő Egészségnevelési munkaközösségünk az egészséges életmód szokásainak közvetítésére, átörökítésére, a gyakorlati megvalósítás lehetőségeinek alakítására kiemelt figyelmet fordít, ápoljuk a kapcsolatot a Magyar Vöröskereszt és a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt helyi alapszervezetével, igény szerint fellépünk rendezvényeiken, lehetőség szerint részt veszünk programjaikon. Az „Ovi-Foci” program eszköztárával hozzájárulunk az egészséges életmód feladatainak megvalósításához.

Tehetségfejlesztő munkaközösségünk kiemelt figyelmet fordít a gyermekek adottságainak minél teljesebb kibontakoztatására, a tehetségigérek azonosítására, fejlesztésére, a szülők megnyerésére a tehetséggondozás iránt. A munkaközösség vezetője intézményi szinten bővíti és koordinálja a tehetséggondozó munkát.

Nyertes pályázatainak köszönhetően jelentősen bővült a képességfejlesztő játékok száma, illetve több, a logikai-matematikai tehetségigérek komplex fejlesztését segítő stratégiai játékokkal is rendelkezik. A szülők, az óvoda nevelőtestülete, az együttműködő partnerek körében népszerű rendezvények, programok megvalósításával példaértékű tevékenységet folytat.

Táncsics utcai óvoda

Óvodánk elődjét, az akkori igényeknek megfelelően, 1923-ban építették Reformátuskovács háza településrészén, annak valamikori centrumában.

Először 1, majd 2 csoporttal és saját konyhával működött.

A gyermeklétszám emelkedésével szükségessé vált egy modernebb épületrész hozzáépítése, amire 1979-ben került sor. Ezzel a bővítéssel a férőhelyek száma 70 főre emelkedett, így 3 délelőtti, 2 délutáni csoporttal, konyhával és függetlenített vezetővel működött.

A feladatellátási hely 353 m² beépített területtel és 556 m² játszóudvarral, összesen 909 m² területtel rendelkezik.

Az udvaron megtalálható mozgásfejlesztő eszközök mellett homokozó, füvesített terület szolgálja a gyermekek mozgásigényét kielégítő, élmény dús, egyéni, valamint életkori sajátosságainak megfelelő szabad játékát, levegőzését. A napos és árnyékos udvarrészek időjárás függvényében biztosítják a hangulatos közösségi tevékenységeket.

2019 –ben a TOP. 1.4.1-16-BS1-2017.-00031 kódszámú pályázat során történt az épület felújítása. Ennek részeként külső hőszigetelés, nyílászáró csere, földem hőszigetelés, napelem elhelyezés, fűtése korszerűsítés, mozgáskorlátozott vécé és feljáró került kialakításra, megvalósításra. Törekszünk, hogy a Kisvárosok program keretében megvalósítható további felújítással korszerűvé és esztétikussá tegyük vizes blokkjainkat és a tálalókonnyhánkat.

Az épületben korábban kialakított 3 csoportszoba lehetővé teszi a gyermekek spontán adódó igényei és szükség szerinti programjainak zavartalan megvalósítását. A gyermeklétszám függvényében, fenntartói engedéllyel történik a csoport(ok) indítása, ezáltal lehetőség nyílik a többi helység praktikus, igény szerinti használatára. A mindennapos testnevelés, testnevelés, énekes-, mozgásos játékok lebonyolítása mellett minden más, helyigényes tevékenység különösebb tereprendezés nélküli megvalósulását segítheti, illetve a gyermekek egyéni igényeinek és fejlettségi szintjének megfelelő egyéni vagy mikro csoportos formában megvalósuló fejlesztése történhet a használaton kívüli csoportszobá(k)ban.

A gyermeklétszám változások miatt óvodánk folyamatos átszervezés alatt áll: a délelőtti és délutáni csoportok és a dolgozók száma a beiratkozó gyermekek számától függően alakul. Az óvoda épületének adottságai és a kis létszámú dolgozói kör miatt a mindennapi óvodai élet tervezésekor, szervezésekor körültekintőnek kell lenni, erre kiemelt figyelmet kell fordítani, esetenként munkaerő átcsoportosítással szükséges segíteni a kollégákat.

A Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde csoportjai a tavaszi időszakban beiratkozó leendő óvodások és a nyári időszakban tankötelessé váló, iskolaérett, iskolába menő gyermekek számának függvényében szerveződnek. Pedagógiai szempontok alapján általában az életkor figyelembe vételével alakítjuk, a helyi adottságnak megfelelően.

A komplex hatások érvényesülése érdekében változatos, egymásra épülő tevékenységeket szervezünk, amely a gyermekek érdeklődésére, motiválhatóságára, kíváncsiságára, egyéni adottságaira, képességeire, érzelmére és megismerési vágyára támaszkodik. A témák kiválasztásánál követjük az évszakok változásait, a jeles napokat, a hagyományos ünnepeket, a spontán adódó lehetőségek megragadása mellett.

A családok és az óvoda együttműködésére mindig nagy gondot fordítunk, már óvodáskor előtt megismerhetik az óvoda épületét, udvarát, dolgozóit, a beszoktatás bármelyik formáját választhatják. Részt vehetnek az óvoda programjain, eseményein, ünnepélyein, a nyílt napokon. Szülői értekezleten, egyéb alkalmakkor véleményeikkel segíthetik az óvoda dolgozóinak munkáját. A családok szociokulturális, anyagi helyzete, iskolázottsága, szakmai tevékenységünkkel, az óvodai, közösségi élettel kapcsolatos elképzelése eltérő, ami sokban befolyásolja munkánkat.

Nevelési elképzeléseinkbe jól illeszthető a tevékenységeken keresztül, tevékenységek által, a komplex mindennapi tevékenységek segítségével való nevelés.

Kiemelten kezeljük az egészséges életmódra való nevelést, ezért az egészséges táplálkozásra, az egészséges életvitel igényének kialakítására és az egészségmegőrzésre is nagy hangsúlyt fektetünk.

1.3. Az óvoda működése

Az óvoda fenntartója és irányító szerve: Mezőkovácsháza Város Önkormányzata.

Az óvoda szakmai vezetője a Főigazgató.

A **nevelőtestület** az intézményegység legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve, javaslattevő, véleményező fóruma. Hatáskörébe tartozik a Szervezeti és Működési Szabályzat, a Pedagógiai Program közös kidolgozása a Főigazgatóval, a Munkaterv véleményezése, a Házirend elfogadása.

Az óvoda a város különböző helyszínein, azonos Pedagógiai Programmal, nevelési elvekkel, de sajátos feltételekkel, jellegzetességek kialakításával működik.

Mezőkovácsháza lakosságának munkaerő ellátottsága változott. Az elmúlt időszakban a helyi munkaerőpiacon történt jelentős átalakulás hatással van az intézmény működésére.

A családok lehetőségei nagymértékben befolyásolják az óvodai élet mindennapjait, a nevelői munkát, a pedagógiai fejlesztést. Az óvoda feladatkörébe tartozik a családok szükség szerint történő támogatása, nevelési szokásainak formálása, nevelői hatásának kiegészítése, pozitív befolyásolása, a partnerkapcsolat kialakítása. A folyamatosan formálódó és szorosabbá váló kapcsolatunkban építünk a szülő igényeire, véleményére, javaslataira.

A partneri érdekek figyelembevételénél meggyőződésünk, hogy az intézmény akkor jó, ha az érintettek jónak tartják, a gyermekek jól érzik magukat benne.

1.4. Az óvoda tárgyi feltételei

Az épületek alkalmasak a gyermekek biztonságos kiszolgálására.

Infrastruktúra tekintetében eltérő az épületek állaga, felépítése, felosztása, tárgyi feltétele.

A felszerelési tárgyak, eszközök folyamatos javításra, felújításra, cserére, bővítésre szorulnak. Eltérő sajátosságok jellemzik az udvari játéklehetőségeket, a különböző burkolatok arányát. A régi épületeknél kedvező feltételeket alakítottunk ki a zöldterületek növelésével (zöldítés, árnyékot adó fák, bokrok stb.)

Az Árpád közti óvodában hiányosak, cserét, bővítést igényelnek a gyermekméretű bútorok, játékkészletek. A sokoldalú mozgásfejlesztéshez eszközkészletünket jól fejlesztettük, bővítettük az udvari eszközök számát. A TOP-1.4.1-16-BS1-2021-00050 pályázattal egy fészekhinta, egy libikóka, egy udvari homokozó került telepítésre, illetve folyamatban van egy KRESZ pálya kialakítása is.

A Petőfi utcai óvodában megfelelő a játék-, a mozgásfejlesztő eszközök, udvari játékok ellátottsága. ROTI-KOM típusú mászó+lépcső+csúszda, kombinált fa mászókák segítik a mozgásigény kielégítését, a mozgáskultúra fejlesztését, mozgáslehetőségeket. Az udvar tágas területe számos tevékenységnek adhat helyet.

A csoportszobák bútorzatának pótlására Alapítványi támogatással került sor, egy- egy térelválasztó polcrendszer felszerelésével.

Az épület előtt parkoló kialakítása lehetővé teszi az óvoda biztonságos megközelítést.

A Táncsics utcai óvodában az épület további (tető, vizesblokk, tálaló konyha) felújítást igényel, a bútorok, eszközök, játékok cseréje és pótlása tervszerűen folyik.

Az óvoda udvarának egyaránt van fedett, pázsitos és betonozott része is, amely rész felújításra szorul, bővítést igényel. A nyári hőségben többféle fa nyújt árnyékot, a gyümölcsfák terméseikkel a munkajellegű tevékenységek körét is szélesítik.

Nemcsak esztétikus, de a munkára nevelés feladatainak megvalósítását is elősegíti a veteményes- és virágoskert.

A közelmúltban alapítványunk támogatásával sikerült az egyik csoportszoba kopott gyermekszékeit esztétikus, a gyermekek méretének megfelelő székekre cserélni. Udvari játékainkat RO-TI-KOM típusú mozgásfejlesztő eszközökkel bővítettük.

A 2000-es évtől megüresedett csoportszobából tornatermet alakítottunk ki, amely jól felszerelt: 2 bordásfal, TINI- KONDI, Greiswald-, 2 Body- roll készlet, 2 tornaszőnyeg és 2 zsámoly, megfelelő mennyiségű bot, karika, babzsák, szalag, billenő talp, pad és egyéb eszközök is megtalálhatóak. Sikerült terveinknek megfelelően EDRA rendszert is megvásárolni, mely kiválóan segíti az egészségnevelés, testi nevelés feladatainak megvalósítását.

Az intézményünk fejlesztő eszközeit, játékkészletét évek óta az OVIMEZŐ Alapítvány támogatásából és pályázatokból bővítjük.

Az óvoda bútorainak és kiegészítő tárgyainak cseréje az elmúlt időszakban folyamatosan történt, így nagy számban találhatók esztétikus, praktikus és korszerű fenyő bútorok, polcok és egyéb dísz tárgyak.

1.5. Az óvoda személyi feltételei

Az óvoda alkalmazotti köre és létszáma a törvényi előírásoknak és a fenntartó által biztosított lehetőségeknek megfelelő.

A nevelőtestület tagja 17 fő szakképzett óvodapedagógus, melyből 6 fő szakvizsgával rendelkezik és 1 fő pedagógiai végzettségű, nevelést és oktatást közvetlenül segítő munkatárs. Az óvodai a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus, személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában biztosított. Az óvónők szakmai felkészültsége, gyermek szeretete, hivatástudata, elfogadó, támogató attitűdje modell értékkel bír. Az óvodák közösségi szellemiségének, légkörének, szakmaiságának mutatói, szakmai irányultságuk különbözőek. A különbözőséget elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, - az egyéni értékek kibontakozását segítjük, pozitív megközelítést erősítjük. Ahol lehetséges szorgalmazzuk az óvónői párok kialakulását, és tartós kapcsolatuk megmaradását.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A nevelőmunka segítő alkalmazottai a törvényben előírt, a csoportszámoknak megfelelő számú, végzettséggel rendelkező (szakképzett) dajka és pedagógiai asszisztens, valamint 1 fő intézményi titkár.

A végzettség szerinti, alkalmazotti létszámösszesítés:

	8 általános/ Szakiskola	Érettségi	OKJ. (dajka, pedagógiai asszisztens)	Főiskola	Szakvizsga	Folyamatban lévő szakvizsga	Összesen
Óvodapedagógusok	-	-	-	17 fő	6 fő	-	17 fő
Pedagógiai asszisztens	-	3	1	-	-	-	3 fő
Dajkák	4	5	9	-	-	-	9 fő
Óvodatitkár	-	-	-	1 fő	-	-	1 fő
Összesen	4	8	10 fő	18 fő	6 fő	-	30 fő

Az alkalmazottak hosszabb idejű távollétét lehetőség szerint kialakítható belső helyettesítéssel, szükség esetén munkaerő átcsoportosítással, munkaerő felvétellel pótoljuk.

A továbbképzési program alapján valósul meg az évenkénti beiskolázás folyamata. A szakmai szempontok elsődlegessége érvényesül. A beiskolázások témájának tartalma igazodik az óvoda Pedagógiai Programjának célrendszeréhez.

Az intézményi szervezésű kihelyezett képzések segítik, hogy magas létszámmal vehessünk részt egy-egy tanfolyamon. Az online képzési, szaktanácsadói lehetőségek igénybe vétele költséghatékony megoldás, segíti a részvételi arányt.

Figyelmet fordítunk a horizontális tudás megosztásra, keressük azokat a lehetőségeket, melyek során a megszerzett ismereteink átadásra kerülhetnek (például bemutatók, tapasztalatcsere, beszélgető szakmai délutánok, szakmai közösségi megbeszélések).

1.6. Az óvodánkban működő szakmai közösségek, munkacsoportok

Célunk: a szakmai és minőségi munka folyamatos fejlődésének, fejlesztésének biztosítása.

Feladataink: a munkaközösségek önálló, innovatív munkájának segítése.

1.6.1. Szakmai munkaközösségek

A szakmai munkát a munkaközösségek tevékenysége biztosítja.

Az aktuális területeket a nevelési év kezdetekor határozzuk meg, figyelembe véve a közösség igényeit, az adott év kiemelkedő feladatait.

A munkacsoport tagjai a gyakorlati munka színesítésén, megvalósításának segítségével, az elméleti, dokumentációs rendszerünk kidolgozásának is aktív résztvevői. Igény szerint döntjük el, hogy egy vagy több, milyen munkacsoportot működtessünk. Évenként megválasztjuk vagy újraválasztjuk a szakmai munkaközösség vezetőit.

A pedagógiai munkaközösségek tagjai minimum 1 - 1 fővel csatlakozhatnak a csoporthoz.

A vezetők éves tervben rögzítik a nevelési évre vonatkozó elképzeléseket, a csoport feladatait. Az év végi értékeléskor a következő nevelési évre vonatkozó javaslatok is megvitatásra kerülnek.

A munkaközösségek tevékenysége aktív szinterei az innovatív szakmai munkának. Fontos szerepük van a külső és belső szakmai tapasztalatok, ismeretek megosztásában.

1.6.2. Önértékelést Támogató Munkacsoport

Az intézmény minőségi innovatív munkáját és az intézményi önértékelési csoport feladatait az Önértékelést Támogató Munkacsoport (ÖTM) végzi.

Tagjai: Főigazgató, Főigazgató- helyettes, pedagógiai munkaközösség vezetők, intézményi titkár.

Feladataikat éves tervben rögzítik, az elvégzett értékelésekről, tervekről rendszeres tájékoztatást nyújtanak, szükség szerint szaktanácsadó segíti munkájukat.

Eddigi minőségfejlesztési tevékenységeink során azonosítottuk partnereinket, az intézményi önértékelés/tanfelügyelet alkalmával mérjük elégedettségüket.

Azonosítottuk az intézményünk működéséhez szükséges folyamatainkat.

Intézményünk munkáját 5 évente az intézményi önértékelés/tanfelügyelet, valamint évente az önértékelési szempontoknak megfelelően az év végi értékelések alkalmával értékeljük.

1.6.3. Mester programok megvalósítása

Intézményünkben 2 mesterprogram működik.

A mesterprogramok főbb céljai:

Fejlesztő támogató mesterpedagógus tevékenységei:

1. A munkatársak szakmai fejlődésének segítése, támogatása.
2. Tapasztalatok, eredmények megosztása munkatársak, érdeklődők számára a közösségi és a hálózati együttműködés jegyében.
3. A szerkesztett, elkészített kiadvány közzététele a hasonló elméleti és eszközfeltételekkel rendelkező oktatási intézményekben, az alkalmazás segítése, a tapasztalatok, eredmények megosztása a közösségi, hálózati együttműködés jegyében.

Fejlesztő innovátor mesterpedagógus tevékenységei:

1. A tehetséggondozás minőségi fejlesztése az intézmény minden feladatellátási helyén.
2. A már működő, műhelymunkában keletkezett szakmai dokumentumok összefoglalása, szakmai kiadványban történő megjelenítésével a helyi, járási, megyei, országos szinten a horizontális tanulás támogatása.

A mesterprogramok megvalósítása 2020.01.01-től kezdődnek 5 éves időtartamban, a mesterprogramok megvalósításáról, előrehaladásáról a mesterpedagógus minden évben beszámolót köteles készíteni a munkáltató felé.

2. A Pedagógiai Program nevelésfilozófiája

Az elmúlt évtizedek során az óvoda egységes követelményeknek kellett megfeleljen. Az Alapprogram jól bevált, gyakorlatban megvalósított eredményeiről nem kívánunk lemondani. Építünk az óvoda hagyományaira, eddigi értékeire és partnereink igényeire. Pedagógus szabadságon a nevelőtestületünk a közös célokhoz rendelt módszerek, eszközök szabad megválasztását érti.

A gyermeket olyan fejlődő személyiségnek tekintjük, akit belső biológiai törvényszerűségek és szocializációs hatások egyaránt formálnak. A 3-7 éves gyermekekben végbemenő

szomatikus és lelki funkciók kibontakozásához a szociális és tárgyi környezet motiváló szerepét elengedhetetlennek tartjuk.

A nevelést céltudatos, tervszerű, szisztematikusan felépített feladatunknak tekintjük, amelynek fejlesztő hatása a gyermeki személyiség formálását célzó impulzusokkal, tevékenységek megszervezésével kívánjuk elérni.

2.1. Gyermekkép

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben, tisztelik társaikat, az óvodapedagógusokat, pedagógiai asszisztenseket, dajkákat, az óvodai életben előforduló személyeket, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális, nonverbális formában kifejezni. Érdeklődők, motiválhatóak, sok- sok tapasztalattal rendelkeznek. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk, szokásrendszerük koruknak megfelelő. Óvodáinkban minden gyermekekkel foglalkozó felnőtt viselkedésére a pozitív pedagógiai attitűd jellemző, mely nem ad helyt semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.2. Óvodakép

Óvodáink esztétikus, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családi, bizalmat árasztó légkörével, a szabad játék elsődlegességét szem előtt tartva, tevékenységek által készítjük fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek, közösség érdekeit, a Pedagógiai Program célkitűzéseit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése, partnerkapcsolat párosul. Fontosnak tartjuk továbbá a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek esetében az óvodai nevelésében biztosítható önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

2.3. A programválasztás indoklása

A különböző nevelésfilozófiákra építkező rendszerek közül a Gáspár László pedagógiájának felhasználásával készült Tevékenységek Központú óvodai nevelési programot választottuk adaptálásra.

A választásnál döntő szempont volt, hogy ez a program nevelésfilozófiájában, óvoda és gyermek képében összecseng a nevelési elképzeléseinkkel. Cél, feladat és tevékenységi rendszere épít az óvodapedagógiai hagyományokra. A személyiség fejlesztésében a képességek kibontakozását középpontba emeli. A képességek fejlesztését a tevékenységek által, a komplex tevékenységek, cselekvések segítségével tartja megvalósíthatónak. Értéke a

programnak, hogy ténylegesen keretjellegű. A helyi sajátosságok a kreatív óvodapedagógusi elképzelések szerint szabadon formálhatók. Felzárkóztató, prevenciós és tehetséggondozó programokkal bővíthető. Amikor tudatos fejlesztésről beszélünk, ennek célja nem más, mint a gyermekei személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése.

2.4. Az óvodánk alapvető céljai

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, esetleges hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- A családi nevelés kiegészítése.
- Társas viszonyulás, kapcsolatok formálása, közösségi élet alakítása, társas, közösségi nevelés.
- Az életre való felkészítés a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül, figyelembe véve a gyermekek szükségleteit, egyéni adottságait, képességeit.
- A gyermekek megfelelő kooperációra, kommunikációra való képességeinek kialakítása.
- Az alapító okirat szerint érintett sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása, esélyegyenlőségük biztosítása.
- Az óvodai nevelés végére az iskolai élet megkezdéséhez, az eredményes iskolai munkához szükséges testi, lelki és szociális érettség, fejlettség elérése.

2.5. Óvodánk alapvető feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.5.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

A gyermekek szükségletének kielégítése, a gyermekek gondozása, egészségének védelme, egészségfejlesztés, a fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása.

Feladataink:

Az egészséges, biztonságos óvodai környezet, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör kialakításával, egészséges életmód szervezésével segíteni a gyermekek fejlődését, figyelembe véve eltérő testi-lelki szükségleteiket.

Egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel igényének kialakítása, szokásainak formálása. Mozgásigény kielégítése, a mindennapos testmozgás biztosítása.

A gyermekek gondozása, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.

A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.

A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

Az egészséges életmód, testápolás, tisztálkodás, étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, magas só- és telítetlen zsírsav tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, öltözködés, pihenés, betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

A fejlődést szolgáló helyes életritmus kialakítása napirendünkben: étkezés, pihenés, mozgásos tevékenység egyensúlyának megteremtése.

Az étkezések alkalmával törekszünk a rendszerességre, állandóságra, megfelelő körülmények biztosítására (hely, idő, légkör, szokások, étkezési kultúra, tárgyi feltételek). Tudomásul vesszük az egyéni különbségeket, különös figyelmet fordítunk az étvágytalanságra, a (szükséges adatokkal, információkkal ellátott) igazolt ételallergiára.

Biztosítjuk a mozgás és pihenés egyensúlyát.

Szorgalmazzuk az egészséges életvitel részét képező szabad levegőn tartózkodás gyakorlatát.

Megfelelő öltözködési szokások alakítása, praktikus, kényelmes ruházat viselésre való igény és szemlélet formálása.

Szokásrendszer alakítása testápolási műveletek, öltözködési teendők, a környezet rendben tartása során. Egyéni igények és képességeknek megfelelő segítségadás, önállóság fejlesztése.

A hátrányos szociokulturális környezetben élők esetében hátránycsökkentő, kompenzációs hatások gyakorlása (kommunikáció, testápolás, öltözködés, étkezési-, egészségügyi szokások).

Lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolatok készségének fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése megfelelő szakemberek bevonásával, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

(pszichológus, drámapedagógus, dietetikus, konduktor, szomatopedagógus, TSMT terapeuta stb.).

Az intézményben elektroakusztikus eszköz igénybevétele mellett tartott foglalkozáson, valamint a nevelési-oktatási intézményben vagy a nevelési-oktatási intézmény által szervezett elektroakusztikus hangosítású rendezvényen (a továbbiakban: elektroakusztikus hangosítású rendezvény), amelyen gyermekek is részt vesznek, a gyermekek zajvédelmére különös figyelmet kell fordítani. Az olyan elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen 0-6 év közötti gyermekek vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 75 dB értéket.

Interaktív, beszélő környezet biztosítása.

Változatos tevékenységszervezés, tevékenységek átvezetése, lehetőség teremtése az egyéni képességek szerint történő kezdeményezésekben való részvételre.

Egészségtudatos magatartás megalapozása, egészségfejlesztés megvalósítása, a gyermekek testi- lelki- szellemi jólétének, egészségének, egészségi állapotának megfelelő, azt fejlesztő tevékenységek szervezése: alkalmanként a szülők, az EFI bevonásával, magas ágyásaink, fűszer- és gyógynövény ültetéseink segítségével az évszakoknak megfelelő, természetes vitaminokkal bővülő étrend (zöldség-, gyümölcssaláták készítése) biztosítása.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás és fenntarthatóság megalapozása.

Takarékosság szem előtt tartása a mindennapok során (víz-, energia felhasználás, fenntarthatóságra nevelés, munkatevékenységek, munkaszokások kialakítása, anyag-, eszközhasználat).

Higiénés szokások megalapozása, szabályok betartása: szellőztetés, portalanítás, fertőtlenítés, környezet tisztán-, rendben tartása, sok zöld növény, élsarok/természetsarok elhelyezése, kialakítása.

A gyermekek (testi – lelki, érzékszervi) épségének óvása. Rendellenesség gyanúja, tapasztalata esetén együttműködés a szülővel, szakemberrel.

Kapcsolattartás gyermekorvossal, szakorvosokkal, védőnőkkel. Látogatásszervezés.

Tevékenységek mozgás területén: mozgásos testnevelési játékok, séták, Gyalogló nap, Mozgás éve – program szervezése, Vándor Gomba kupa, Város a csillagok alatt program részvétel.

Táplálkozás területén: „Ehető játszókert”, magaságyás gondozása.

Pihenés területén: aktív és passzív pihenés lehetőségeinek csoportra vetített alakítása (aktív, passzív, relaxáció).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Egyéni igényeknek megfelelően önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási műveleteket, öltözködési teendőket. Ezeket óvodán kívüli helyzetekben is jól alkalmazzák.

Képesek lesznek szükségleteik felismerésére, kielégítésére, szükségleteik, mozgásigényük szándékos irányítására. Igényükké válik a higiénés szabályok betartása.

Kialakulnak a táplálkozási szokásokhoz kapcsolódó higiéniai szokások, helyes viselkedés és kulturált étkezési szokások, evőeszközök megfelelő használata, esztétikus környezet igénye.

Figyelnek saját külsejükre, arra, hogy ruházatuk rendezett, ápoltság legyen.

Ügyelnek környezetük rendjére, kialakul a tiszta, esztétikus környezet igénye.

A tevékenységek által a gyermekek kiegyensúlyozottá, edzetté, testileg - lelkiileg-szellemileg éretté válnak az iskolai életre.

2.5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

A gyermekek szociális érzékenységének, éntudatának, a közösségi nevelésben elfogadható önkifejező törekvéseinek, szocializációjának-, magtartás formálásának, tevékenység-szükségletük megvalósításának segítése érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.

Feladataink:

A szeretet, kötődés képességének alakítása, fejlesztése, az együttérzés és egymásra figyelés, élménybefogadás és kifejezés megnyilvánulása a mindennapokban, valamint a mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése.

A szociális érzékenység kialakulása segítse elő a másság elfogadását és érzelmi zavarok tompítását.

A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékek, nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

A gyermekek és az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Közös élményeken alapuló tevékenységek során a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség), akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás - és normarendszerének megalapozása.

A gyermek nyitottságára építve a szűkebb és tágabb környezet megismerése, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A természeti és a társadalmi környezetünkben olyan feltételek megteremtése, melyben alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, a reális Én-kép, pozitív értékrend, helyes viselkedés alakulására, önkifejező és önértékesítő törekvéseik megvalósítására. Pedagógiai munkánk során felhasználjuk és beépítjük a „Nyugi-ovi” és a „7 szokás” módszertani programelemeit.

A környezet (gyermekek igénye, ötlete szerint történő) alakítása, hangulatos játékhelyek, leválasztott sarkok átjárhatóság.

Az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint, a megfelelő speciális felkészültséggel rendelkező szakember (pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, konduktor, tehetségfejlesztő pedagógus, TSMT terapeuta) közreműködésének biztosítása.

Egyéni képességek, tempó, eltérő szokások figyelembe vétele.

A közösségi normáknak megfelelő kapcsolatalakítás segítése, támogatása, a természetes társas szükségletek kiteljesítésének, a gyermekek egymáshoz való kötődésének segítése.

A közösségünk „lelki egészségének” és harmóniájának alakítása, erősítése.

A gyermekek érzelmi vezéreltségű magatartásának formálása a közös élményeken, tapasztalatokon, belátáson alapuló értékrenddel. Az azonosulás elősegíti a csoport közösséggé formálódását.

Hagyományteremtés a családi szokások, ünnepek, hagyományok tiszteletben tartásával.

Az óvodai nevelés 3-4 évig tartó fejlesztési folyamat, mely zökkenő mentes, lassú átmenetet biztosít az iskolába érkezéshez, a sikeres iskolai beváláshoz.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Kialakul a gyermek „én” tudata, én érvényesítési törekvései.

Szívesen játszanak együtt, képesek más csoportokkal való együttműködésre. A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt.

A szeretet, kötődés képességei fejlődnek, megnyilvánul az együttérzés, egymásra figyelés, élménybefogadás és kifejezés.

Segítenek társaiknak, a felnőtteknek.

Társaik szokatlan megnyilvánulásait megértéssel fogadják.

Szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre.

2.5.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

Az anyanyelvi nevelés megvalósítása az óvodai nevelés egészében, a kialakított képességek, megszerzett ismeretek gyakorlása, alkalmazása minden tevékenységben és élethelyzetben.

Feladataink:

Az anyanyelvi nevelés komplex, valamennyi tevékenységi forma keretében történő megvalósítása, melyben jelentős szerepet kap az óvodapedagógus mintaadása és szabályközvetítése.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, megfelelő használatára, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása.

Cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre, változatos tevékenykedtetésre épülő óvodai nevelés szervezése, melyben a gyermekek egyéni érdeklődése, belső motiváltsága, kíváncsisága, tapasztalatai, élményei, ismeretei segítik az őket körülvevő világban való eligazodás során.

Az átlagtól eltérő gyermekek nevelésében megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, tehetséggondozó pedagógus) bevonása, közreműködésükkel történő fejlesztés.

A gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése során az értelmi képessége (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, kreativitás) fejlesztése. Valamennyi képesség fejlődését segítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyerekek megismerési vágyára, egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére épülő, a tapasztalat, - és ismeretszerzés folyamatát segítő tevékenységek szervezése, műveltségterületek közvetítése.

Egyéni fejlettség figyelembe vétele, differenciált bánásmód alkalmazása (ismeret elsajátítás, kérdésfeltevés, általánosítás, következtetések megfogalmazása, ítéletalkotás).

Az óvodába érkező gyermekeknél „beszédtérkép” készítése, mely része a „Fejlődésem lépései” című feljegyzéseinknek. (Élettani beszédhibák, a gyermekek verbális kifejezőképességének egyéni eltérései.) A fejlődés, változás egyes fázisait negyedévente jelöljük. Fejlesztő munkánkat (a fejlesztést, tehetséggondozást, felzárkóztatást) ennek megfelelően tervezzük, valósítjuk meg. Szükség esetén szakember (logopédus) fejlesztő munkáját is igénybe vesszük, de szakember hiány miatt csak a terápiás logopédiai ellátás biztosított a városban.

Kommunikációs szokások, beszédkészség, helyes kiejtés, metakommunikációs képességek fejlesztése, aktív és passzív szókincsbővítés.

Az anyanyelvi nevelés feltételeinek megteremtése:

- szeretetteljes, nyugodt légkör,
- pozitív érzelmi kapcsolatok,
- tevékenységekben gazdag óvodai élet,
- beszédre készítő szituációk által.

Lehetőség teremtése, biztosítása élménybeszámolókra, spontán és tervezett beszélgetésekre. Beszélő környezet kialakítása, mintaadással és szabályközvetítéssel történő fejlesztés, ösztönzés.

Motiválás, dicséretadás, buzdítás.

Játékba ágyazott, játékos jellegű kezdeményezések szervezése, fokozva a gyermekek érdeklődését, kitartását, fejlesztve gondolkodásukat.

Fejlesztési lehetőségeink kiaknázása, például:

- szükségletek, kívánságok szóbeli kifejezésére való ösztönzés,
- gondolkodásserkentés, kérdésre ösztönzés, válaszok igénylésére való szoktatás,
- hagyományos nyelvi fordulatok (kérem, köszönöm, tessék stb.) használatának gyakorlása
- párbeszéd kialakítása, megfelelő formáinak gyakorlása,
- szerep és szituációs játékok során a különféle beszédhelyzetekhez illő beszédmodok felismerése és gyakorlása,
- hangfejlesztő illetve, anyanyelvi játékok segítségével az artikuláció, a szókincs, a mondatalkotás fejlesztése,
- szókincsbővítés az eszközök, anyagok, tárgyak, ritka, régies vagy tájnyelvi szavak, szólások, nyelvi fordulatok tekintetében, szabályok megfogalmazása,
- az irodalmi nyelv szépségeivel való ismerkedés segítése jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott versekkel,
- kreativitás, fantáziavilág fejlesztése kitalált történetekkel,
- ritmus érzék, hangképzés, hangsúly, hangerő gyakorlása mondókákkal, dalokkal.

Együttműködés során új magatartásmódok, viselkedési szokások elsajátítása, amelyek a tanuláshoz szükséges megfelelő beállítódás, feladattudat kialakulását segítik.

A társadalmi és természeti környezetből nyert spontán tapasztalatok, élmények felszínre hozása, újak szerzésére lehetőség teremtés, feldolgozásuk támogatása.

Önállóság, kitartás támogatása.

Önértékelés fejlődésének segítése.

Képesség formálása a vágyak, érdeklődésük céloknak alárendelt érvényesítésére, intézmény által kínált lehetőségek elfogadására.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Testi (alakváltás, fogváltás, teherbíró képesség növekedése, mozgás összerendezettség, viselkedés, testi szükségletek szándékos irányítása) – lelki – szociális érettség (képes az elfogadásra, együttműködésre, kapcsolatteremtésre, képes szabályokhoz alkalmazkodni) együttes megjelenése.

Érdeklődő, érzékelésük, észlelésük differenciálódik, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan nő a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele.

A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Feladattudatuk, feladattartásuk a tevékenységek egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

Óvodáskor végére a gyermekek többsége eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.

Páros és csoportos helyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot. Figyelmesen végighallgatják az óvónőt és többnyire megvárják társaik megnyilatkozásait. Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat. A gyermekek beszéde többnyire életkorának megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű, gondolatai kifejezésére alkalmas, jól érthető. Tisztán ejtik a beszédhangokat. Beszédüket természetes gesztusokkal és arcjátékokkal kísérik.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődési jellemzőit tartalmazó dokumentumait egyeztetjük a befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumaival.

Az Oktatási Hivatal döntése alapján a - Szakszolgálat közreműködésével - lehetőség van a fejlettség szerinti iskolakezdésre, amely alapján további egy évet óvodában maradhat, vagy a 6. életévét december 31-ig betöltő gyermek beiratkozhat az iskola első osztályába.

2.6. Nevelési alapelveink, küldetés nyilatkozat

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő (esetenként hátránycsökkentő) szerepet tölt be.

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Építünk a kölcsönös tiszteleten, megbecsülésen alapuló együttműködésre.

Fontosnak tartjuk a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítését.

Hangsúlyozzuk a nevelés elsődlegességét, amely lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Érzelmi biztonságot nyújtó nyugodt, derűs, meleg, szeretetteljes légkör, esztétikus környezet biztosítása.

Testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása.

Esélyt adunk az egyéni különbségeket toleráló légkörben minden gyermeknek erősségei felismerésére, sikerélményhez juttatására.

Megvalósítjuk a gyermekek differenciált egyéni fejlesztését a csoport, a közösség keretein belül.

Alapvető tevékenységnek tartjuk az egyéni és életkori sajátosságot figyelembe vevő játéktevékenységet, a szabad játékot, játékos tapasztalatszerzést, élményhez juttatást, a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak, emberi értékek közvetítését.

Fontos a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosítása.

Fontosnak tartjuk a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgáskultúrájának fejlesztését.

Hangsúlyozzuk az óvodapedagógusok szakmai önállóságának tiszteletben tartását.

Az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés alapprogramja határozza meg.

Pedagógiai Programunk szerint történő nevelői munkánk dokumentálása az oviKRÉTA rendszerben kerül rögzítésre.

3. Tevékenységformák

A feladatrendszer elemeit az óvodai nevelésünk egybefüggően tartalmazza.

A tevékenységeken keresztül valósulnak meg azok a nevelési feladatok, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

Ezek élesen nem különülnek el egymástól, hanem átszöve, kiegészítve jelennek meg.

3.1. Játék és tanulási tevékenység

Célunk:

Az óvodai játék, mint alapvető és leghatékonyabb tevékenység lehetőségeinek biztosítása, mely során elősegítjük gyermekeink személyiségének megismerését, képességeinek, kompetenciáinak fejlesztését, akarat tulajdonságainak alakítását, szociális és társas viselkedésének, magatartásának formálását.

Feladataink:

Nyugodt légkör biztosítása, feltételek megteremtése az elmélyült, szabad játék kialakulása érdekében.

Megfelelő napirend összeállítása, feltételek (elegendő idő, hely, eszköz) megteremtése, élményszerzési lehetőség biztosítása, ami segíti a gyermeki fantázia kibontakozását.

Támogató, serkentő, ösztönző óvodapedagógusi magatartással, indirekt reakciókkal élményszerű, elmélyült játék alakulásának segítése.

Játékfajták feltételrendszerének megteremtése (gyakorló-, konstruáló-, szerep-, szabály játék).

Szabad játék túlsúlyának biztosítása.

Szabad játék

Szabad játékról akkor beszélünk, amikor elősegítjük a gyermekeink számára az önállóság, tudatosság, szabadság, választás képességének kibontakozását, kialakulását a következő területeken:

- a játéktevékenység kiválasztásában,
- a játékeszközök megválasztásában,
- a játszóhely megválasztásában,
- a társak megválasztásában,
- a gyermeki játékelgondolás megválasztásában, kialakításában.

A szabad játék folyamatossága érdekében elegendő időt biztosítunk a játékra, a játékok közötti átjárhatóság és összekapcsolódás kialakulására, annak tovább fejlesztésére, befejezésére, illetve későbbi folytatására. Más tevékenység felkínálásával nem zavarjuk meg az elmélyült játékot. A játék eszközök elhelyezésénél figyelmet fordítunk az elérhetőségre, az alapjátékok és tartozékaik egymás melletti elhelyezésére.

A játékot, mint a kisgyermekkor legfőbb tevékenységét, az óvodai nevelés legfontosabb eszközének tekintjük.

A gyermekek ötleteire épülve lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a megvalósításhoz. Sokszínű játékkal, változatos tevékenységgel mindig a gyermekek készségeire támaszkodva, erre építve alapozzuk a nevelést, a további fejlesztési lehetőségek tervezését. A gyermeki világban a játék a színtere azoknak a lehetőségeknek, mely során azon készségeik, tulajdonságaik fejlődhetnek, melyek később a társadalomba való beilleszkedést segítik. Ez által válik a játék a gyermek pszichikumát, egész személyiségét, mozgását, kreativitását fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A munkánk során megtapasztaltuk, hogy gyermekeink számára a játék alapvető létforma, fejlődésük alapja. Megfigyelhetjük és megismerhetjük a gyermekeket játék közben, megfelelő képet kapva képességeikről, készségeikről, ismereteikről, élményeikről, mozgásigényeikről, beszédképességeikről, szociális és értelmi fejlettségükről. A gyermekek játéka tehát személyiségük tükrözője, és mint leggyakoribb tevékenységük, fejlesztésük legfőbb eszköze.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte a biztosíték az elmélyült gyermeki játék kibontakozásának. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játék tevékenységre, ugyanakkor bevonható társ, segítő, illetve kezdeményező lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Játékfajták:

- Gyakorló-vagy funkciójáték

A gyermekek újra és újra, többszöri ismétlés során tapasztalatokat szereznek, egyszerű ok-okozati összefüggéseket ismernek fel, amely lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

Játék közben fejlődik a gyermekek nagymozgása, mozgáskoordinációja, térérzékelése, tapintásos észlelése, verbális készsége, auditív észlelése.

- Konstruáló játék

Olyan tevékenység, ahol a gyermekek játékaik során, illetve az alkotás örömeért a környezetükben található eszközök, tárgyak kombinatív felhasználásával, megmunkálásával

tárgyszerű alkotásokat készítenek.

A tevékenység során a kézügyesség mellett a fantáziának, ötletességnek, problémamegoldó gondolkodásnak is fontos szerepe van.

Játék során alakul a gyermekek szem- kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása.

Fontos, hogy az elkészített játékoknak legyen funkciója.

Ide tartoznak az építőjátékok, konstrukciós játékok és a barkácsolás.

Barkácsolás során tapasztalatokat szereznek a különböző anyagok tulajdonságairól, az elkészítés során használt eszközökről.

A gyermekek az anyagok (gyurma, fa-, bőr, textilhulladékok, papírfélék, dobozok, termések, termények) formálásával, megmunkálásával, egymáshoz illesztésével, kombinálásával hoznak létre új alkotást.

- Szerepjáték

Nevelési szempontból a legtöbb lehetőséget nyújtó játékfajta.

Szokták szimbolikus, utánzásos, fantáziajátéknak is nevezni, mely utal a játékfajta elemeire: fantázia, mintha-helyzet, utánzás, szerep.

A gyermekek a játékokban a felnőtteket és társaikat utánozzák, azonosulnak az óvónő, a szülő cselekvéseivel, gesztusaival. Megelevenítik a felnőttek és a gyerekek közötti kapcsolatokat, közben új magatartási formákat sajátítanak el. Társaikkal való együttjátás során fejlődik kommunikációs és kooperációs képességük. Alakul a gyermekek erkölcsi, akarati tulajdonsága, kognitív képessége.

Fejlődik képzeletük 1-1 kitalált történet eljátszásával, szervezőkészségük és cselekvő képességük a játék kialakításával, empátiájuk a társak érzelmeinek elfogadásával, elgondolásainak megértésével.

A gyermekek a képzelet szárnyán élnek bele magukat egy-egy szereplő helyébe, szerepbe a bábozás, dramatizálás során is. Ha kéznél vannak az eszközök (bábok, anyagok, ruhák, kalapok, kendők, stb.) akkor a gyermekek szívesen eljátszzák és elbábozzák mese, vers, illetve tapasztalati élményeiket. Az irodalmi alkotások mellett a hétköznapi élet kedvelt figuráit is szívesen elevenítik meg.

Fejlesztjük az empátiát segítő magatartásformák erősítését, konfliktushelyzetek megoldását, a bennük rejlő különböző érzelmek kifejezését, beleélő képességüket.

A szerepjáték során a gyermekek megtanulják elfogadni a közösségi és maguk alkotta szabályokat, igyekeznek azokhoz alkalmazkodni, ami a szabályjáték feltételeinek megteremtését jelenti.

- Szabályjáték

Ez a játékfajta kicsit más, mint a többi, itt a játék előre tervezhető, menete adott, pontos, előre meghatározott szabályok megtartásával történik. Azok a gyermekek kedvelik igazán, akik képesek megérteni és elfogadni a szabályokat és azokat be is tartják.

Ebben a játéktevékenységben fejlődik a gyermekek gondolkodása, emlékezete, figyelemkoncentrációja, kudarctűrő képessége. Fejlesztjük a szabályok pontos betartására való törekvést, a kollektív játéktevékenység örömeinek kialakítását. Fejlődnek a gyermekek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készségei.

Szabálytudatuk mellett az egészséges versenyszellem és a győzni akarás is megjelenik. A szabály betartása mellett a sikerélmény adja a játék örömét, ennek önként vállalása pedig az önkéntességet jelenti a játékban.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermekek szeretnek és tudnak játszani.

Kialakul a társakkal való együttjátszás igénye, az összedolgozás képessége. Tiszteletben tudják tartani mások játékát. A cél érdekében társaikkal együttműködnek és az alapvető szabályokat betartják. Képesek kreatív, alkotó jellegű játékokra. Önállóságuk megmutatkozik.

A gyermekek alkalmassá válnak a játéktevékenységek megtervezésére, megszervezésére, kialakítására.

A gyakorló játék csak a konstruáló és a szerepjáték elemeként jelenik meg.

Saját elképzeléseiknek megfelelően próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat játékaikban felhasználják (dramatizálás, bábozás, építés). Szabályjáték során betartják a szabályokat, képesek egészséges versenyszellemben tevékenykedni, problémahelyzetben kreatív megoldásokra is törekednek. A játék során kialakulnak azon tulajdonságok, magatartásformák, melyek a későbbiekben meghatározóak lesznek.

Az óvodai tanulás célja: tapasztalatokhoz juttatás, attitűdök erősítése, magatartásformálás, mely során a kialakult képességek által a gyermek eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Feladataink:

Változatos játéktevékenység tervezése, szervezése, amely által játék közben a gyermek észrevétlenül tanul.

A gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire, ez által a tevékenységi vágyra, ösztönös tapasztalatszerzésre, cselekvésre támaszkodva újabb személyiség fejlesztő felfedezések

lehetőségének biztosítása.

Kezdeményezések által a motoros, szociális és verbális tanulás komplex formájú megjelentetése.

Önfeledt játék kialakulásának segítése, amely kommunikációra ösztönzi a gyermekeket. A játékot a tanulás legfontosabb, de nem kizárólagos színterének tekintjük.

Sokoldalú cselekvés szervezése, minden érzékszerv bekapcsolása, spontán vagy irányított tanulás segítése.

Kötött és kötetlen kezdeményezések, komplex foglalkozások szervezése, beszélgetések, gyakorlati problémamegoldások, változatos tevékenységek, tapasztalatszerző séták beépítése a tanulás folyamatába az egyszerre, egy időben, minőségileg több inger által történő tapasztalathoz, ismerethez juttatás érdekében.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a tanulás több formáját valósítjuk meg:

- utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő felfedezés, ismeretbővítés,
- játékos cselekvéses tanulás,
- gyakorlati problémafelvetés és problémamegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.

A teljes körű gyermeki személyiség megismerését követően az adottságaira, teljesítőképességeire építve alakítjuk a tevékenységeket, feladatokat. Az örömmel végzett tevékenységek hatékonyságát meghatározónak tekintjük. Tudatos nevelői munkánkban az egyéni feladatállítás során építünk a sikerélményre.

(Megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, problémamegoldó gondolkodás, önállóság, kitartás, együttműködési készség stb.)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal. Kialakul az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldják meg. A gyermekek eljutnak a pontos, valósághű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.

Képesek lesznek figyelemösszpontosításra.

Megismerkednek elemi ok-okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.

Az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.

Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait.

Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő kompetenciákkal, készségekkel, képességekkel, önfegyelemmel.

3.2. Társas és közösségi tevékenység

Célunk:

A másokkal való együttélés során fejlődjön a gyermekek kooperációs és kommunikációs képessége.

Feladataink:

Kulturált viselkedési szokások alakításával segíteni az együttműködés, együttjátás, együttműködés képességét.

Érzékenyítés a közösség, csoport, társak iránt.

A gyermekek szokás és normarendszerének kialakítása, a közös élményeken alapuló tevékenységek által.

A különbözőség elfogadására és megértésére nevelés.

A gyermekek pozitív megerősítése különösen azoknál a gyermekeknél, ahol ezt a gyermeket körülvevő környezettől, a társaktól nem kapják meg. Ez később gátlás vagy agresszió forrása lehet.

Társas és közösségi kapcsolatok alakítása. A gyermekek személyisége csak csoportos helyzetekben képes kiteljesedni, segíti a reális önismeret-önértékelés alakulását, felkelti a gyermekekben az önérvényesülési igényt. A közösségekben szerzett tapasztalatok az egyént gazdagítják.

Demokratikus szabályaink betartása, harmonikus együttműködésre, empátiára törekvés.

Közös élmények, játékok, ünnepek szervezése, ezzel az óvodai élet megismerésének segítése, megszerettetése, hagyományápolás (Télapó, Karácsony, Farsang, Húsvét, Nőnap, Anyák Napja, Gyermeknap). Megemlékezünk az Állatok-, Víz Világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja jeles napokról.

A gyermeki sajátosságok figyelembe vételével megemlékezés nemzeti ünnepeinkről (Március 15, Augusztus 20).

Alkalmanként aktívan, ünnepi műsorok előadásával is részt veszünk városi ünnepségeken.

(Advent, Újszülöttek köszöntése, Idősek napja, a Szociális dolgozók napja, Pedagógusnap, Véndok napja, Elsősegélynyújtás világnapja, Vöröskeresztes nap, stb.)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra. Figyelnek egymás játékára,

alkotására, meghallgatják a felnőtteket, társaikat.

Türelmesek, segítőkészek, önállóan keresik a segítségnyújtás lehetőségeit, formáit. Tudják, hogy a közösség részei, egy összetartozó csoport tagjai.

Konfliktusaikat megpróbálják kezelni, ha szükséges segítséget kérnek.

Képessé válnak az önálló helyzetmegoldásra.

Kialakul a közvetlen környezethez való kötődés képessége.

A viselkedés normái 5-6-7 éves korban a személyiségbe beépülve képessé teszi őket az alkura, megegyezésre.

3.3. Munkatevékenységek

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok, mint meglátás, kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, helyzetmegoldó képesség alakítása, fejlesztése az óvodai élet során. Munkatevékenység iránti nyitottság, érdeklődés, hozzáállás, végzett munka iránti megbecsülés formálása. Örömmel, önként vegyenek részt, végezzék a munkatevékenységeket.

Feladataink:

Munkaszervezés, végrehajtás megfelelő szokásainak alakítása, sikerélményhez juttatás.

A munka fejlesztő hatásának, pozitív értékeinek megtapasztalása, erősítése.

Az „erőfeszítés” és az eredmény kapcsolatának érzékeltetése, motiváló hatásának kiaknázása, amely által a munkavégzéshez szükséges attitűdök és tulajdonságok (kitartás, felelősség, céltudatosság) alakulnak.

Tényleges munkavégzés valamennyi munkafajtánál: önkiszolgálás, naposság, játékrendezés, rendszeres vagy alkalmi megbízatások, takarítás, élősarok gondozás, teremrendezés, kerti munka stb.

Feltételek megteremtése, tevékenységi vágy kielégítése (adott lehetőségeken belül).

Választási lehetőség megteremtésével segítjük az önálló munkavégzést.

Önálló, képesség szerinti tevékenykedés az önkiszolgálásban, a környezet szebbé, esztétikusabbá tételében, az élősarok kialakításában, a játékok rendezésében, tisztán tartásában.

Munkatevékenységek bővítése például dióverés, szüret, kerti munkák, a családok bekapcsolódásával.

Figyelembe vesszük, hogy a munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű tevékenység, s gyakran nem különül el egymástól, ezt igyekszünk érvényesíteni a „Ehető Játsszókert” program megvalósítása kapcsán is.

Törekszünk az értékteremtési lehetőségek többoldalú megvalósítására, mely lehet erkölcsi, esztétikai, szellemi, anyagi érték is, s tulajdonképpen a munkatevékenységek a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A biztonságos munkavégzés, balesetveszély elhárítása érdekében megismertetjük a gyermekekkel az eszközök helyes fogásának, használatának módját. A gyermekek által végzett munka az óvónőktől tudatos szervezést, folyamat leírást, konkrét, reális, fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás). A naposi munkát, egyéb alkalomszerű tevékenységeket szívesen végzik.

Szívesen segítenek az óvodai, saját csoportszobájuk rendjének, tisztaságának fenntartásában udvarának gondozásában.

A megbízatásaikat számon tartják és teljesíteni tudják.

A munkavégzéshez szükséges eszközök, szerszámok használatát ismerik.

Minden olyan területen segítenek, ahol erre lehetőség és szükség van.

3.4. Szabadidős tevékenységek

Célunk:

Választási és döntési lehetőségek kínálása, fennállása során olyan öntevékenységek megvalósítása, mely kikapcsolódást, szabad kedvtelést, önfejlesztést biztosít a gyermekek számára.

Feladataink:

A gyermekeket megismerve történő tevékenység szervezés.

A szabadidős tevékenységekbe alkalmanként a családok bevonása (kirándulás, játékkészítés, színházlátogatás, környezetszépítés, stb.).

Nyitottság, pozitív viszonyulás, kooperatív együttműködés szülői kezdeményezések esetén.

Csoportszobán kívüli más helyiségeket is biztosítunk a tevékenységekhez a (pl. mosdóban babafürdetés, játékmosás).

Lehetőséget nyújtunk arra, hogy az érdeklődésnek megfelelően másik csoportba is átmehessenek a gyermekek (testvérlátogatás, mesehallgatás, közös ünnepek, táncba való bekapcsolódás, zenehallgatás, természeti, társadalmi, környezeti események és szokások megfigyelése, barkács tevékenységek, vetélkedők, versenyek, zenés torna, videó nézés, stb.)

Lehetőség biztosítása (épületenként változó tartalmú) tehetségműhelyekben való részvételre (logikai-matematikai, természeti, mozgásos, stb.). A műhelyek átjárhatóak.

A szabadidős tevékenységek megvalósulásának épületenkénti lehetőségeinek formálása a

gyermek érdeklődése, képességei, objektív és szubjektív feltételek tükrében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek jól eligazodnak az óvoda területén, az épület helyiségeiben, az udvaron.

Döntési helyzetekben fel tudják mérni igényeiket.

A kész és általunk készített eszközök segítségével kreatív módon alakítják, bővítik tevékenységeiket.

4. Tevékenységek tartalmi megvalósulása

4.1. Mindennapos testnevelés, mozgás

Célunk:

A mindennapos testnevelés, mozgás során az egészséges életmód szokásainak megalapozásával a gyermekek testi képességeinek fejlesztése, a mozgás iránti vágy felkeltése, a mozgás megszerettetése, a mozgás és értelmi fejlődés kedvező hatásának alakítása.

Feladataink:

A mozgás sokoldalú tevékenység, mely áthatja az óvodai életet.

Megfelelő napirend kialakításával mozgásos tevékenységek szervezése (csoportszoba, előterek, terasz, udvar) mindennap.

Tudatos tervező munka a gyermekek fejlettségének, a foglalkozás feladatának, a motoros képességeknek összehangolt fejlesztési mozgásanyagának megválasztásával, mely biztosítja a gyermekek mozgásaktivitását.

Fejlesztésünk során elősegítjük:

- a gyermeki személyiség (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás) fejlődését,
- a szervezet sokoldalú fejlesztését,
- pszichomotoros készségek, képességek alakulását,
- motoros képességek fejlesztését,
- a vázizomzat erősítését,
- teherbíró képesség fokozását,
- kondicionális képességek fejlődését,
- a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulását,
- a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulását,
- a mozgás és játékgény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.

Nem gyakorlatokat tanítunk, hanem képességeket fejlesztünk, a gyermekek által kedvelt, ismert játékokkal, s az így szerzett képesség birtokában örömmel vállalkoznak erőfeszítést, odafigyelést igénylő feladatok végzésére is.

Heti egy alkalommal testnevelési foglalkozás megtartására kerül sor, ahol - az egyéni szükségleteket, adottságokat és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra, mozgáskultúrájuk formálására, mozgásigényük megfelelő módon történő irányított kielégítésére.

A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni képességeiknek megfelelően sajátítják el. Fontos, hogy a mozgás öröm legyen számukra.

Motoros képességek

1. Erő

- gyors erő
- szökdelések
- távol - és magasugrás helyből és nekifutásból
- fel - és leugrások szerekre, szerekről
- a test általános ereje
- kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- dobások
- kéziszer gyakorlatok

2. Állóképesség

- alap állóképesség
- hosszantartó, lassú és közepes iramú futások
- hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék
- globális állóképesség
- hosszú ideig végzett kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrások

3. Gyorsaság

- mozgás – gyorsaság
- gyors futások
- élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrások
- reakció gyorsaság
- futójátékok feladattal járásból, futásból (irányváltogatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele).

Koordinációs képességek

1. Téri tájékozódási képesség

- átbújások
- minden természetes támaszgyakorlat irányváltoztatásnál
- célba dobások labdagyakorlatok

2. Kinesztetikus differenciáló képesség

- kéz finom koordinációja
- kéziszer gyakorlatok eszközökkel (szalag, babzsák, kötél, tornakendő, stb.)

3. Reakció képesség

- futójátékok feladattal

4. Egyensúlyozó érzék

- keskeny felületen végzett járások, futások, kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- gurulás a test hossz tengelye körül
- gurulóátfordulás előre

5. Ritmusképesség

- egyszerű ciklikus mozgás (járás, futás, szökdelés, kúszás, csúszás, mászás)
- labdagyakorlatok
- Akusztikus jelre, ritmus tartásával

Mozgékonyság, hajlékonyság

Valamennyi ízületben közepes tempójú nyújtó hatású gyakorlatok végzésével fokozzuk a mozgások nagy kiterjedéssel történő végrehajtását.

A hajlékonyság az ízületek terjedelmes mozgatását, mozgását teszi lehetővé.

Ezek mennyiségi és minőségi jelenléte befolyásolja a mozgások végrehajtásának minőségét.

Fontos ezek szem előtt tartásával tervezni a mindennapos testneveléseket, az óvodai testnevelések anyagát.

A mindennapi testnevelések felépítése szabad szervezéssel történik.

Törekszünk arra, hogy testnevelés során alkalmazott képességfejlesztő játékok által is sokoldalú, változatos, örömteli élményekkel fejlesszük a gyermekeket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermekek igénylik, szeretik a mozgást, kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játszanak.

Mozgástapasztalataik bővülnek, mozgásuk összerendezetté válik (nagymozgás, finommozgás).

Tudnak környezetükben tájékozódni, ismerik az irányokat, értik és megfelelően használják a helyhatározó szavakat.

Kialakul testsémájuk, oldaliságuk.

Megjelennek az automatizált mozgásformák.

A szabályokat betartják, versenyszellemük kialakul. Megerősödik figyelmük, önfegyelmük.

4.2. Külső világ tevékeny megismerése

4.2.1. Természet, társadalom, ember

Célunk:

A szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezet, a természetes, mesterséges, ember által létrehozott környezet tevékeny megismertetése, pozitív érzelmi viszony kialakítása. Gyermekünk fogékonyságát alakítása, segítése a körülöttünk lévő természeti környezet szépségei iránt, az emberi alkotásokhoz. A természeti, társadalmi értékek megőrzésére, megbecsülésére, védelmére, a „jó” és „szép” meglátására nevelés.

Feladataink:

A környezet felfedezésével az eligazodás, tájékozódás segítése, a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi és néphagyományok, szokások, a helyi értéktár, a közösséghez való tartozás élményének, a családi, tárgyi kultúra értékeinek megismerésére, szeretetére, védelmére nevelés.

Megfelelő (alkalom, idő, hely, eszköz és egyéb) körülmények biztosítása a spontán alakult és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra, a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás alapozása, az önálló véleményalkotás, döntési képesség segítése.

A gyermekek ismeretbővítése a környezeti kultúra, szűkebb és tágabb környezetének ismerete, a természetbarát életmód, a más élő tisztelet magatartás, a környezet és természetvédelemre nevelés vonatkozásában.

A különböző javak mértéktartó, okos felhasználására nevelés, vagyis a fenntarthatóság, mellyel segítjük a természettel való harmonikus együttélést.

Környezet felfedezése, tapasztalatszerzés, amely az életkorának megfelelő környezetben való biztos eligazodást, tájékozódást segíti. Például az „Ehető Játsszókert” program.

A gyerekek játékosan ismerkednek a különböző fűszer-gyógy és kerti növényekkel, felhasználásukkal, gondozásukkal.

Elsődleges feladatunknak tekintjük a helyi értékek megismertetését. Mezőkovácsháza Települési Értéktárába eddig 32 helyi érték került felvételre. A természeti környezet

kategóriában például a „Mezőkovácsháza és környéke élővilága - állandó kiállítás”, „Helyileg védett löszgyep - sáv”, „Mezőkovácsháza lepkéi”, „Kovácsházi paprika”, „Homokbányató”.

A kulturális örökség kategóriában például a „Városközpont köztéri szobrai”, „Jankó Mihályné munkássága”, „Tóth Jánosné és Borsi Gyuláné” munkássága került felvételre.

Az épített környezet kategóriában többek között a „Tájház” került felvételre, amely az ott szervezett programok által a gyermekek és felnőttek számára egyaránt feledhetetlen élményt biztosít, illetve a helyi hagyományok megismerésére remek lehetőséget kínál, ahová szervezett formában alkalmanként ellátogatunk.

Fontosnak tartjuk a kultúra átadást, mely során a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökítjük, közvetítjük az örök emberi értékeket. Kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi és természeti környezetünk helyi sajátosságaiból adódó lehetőségekre (piac, Száraz-ér, kiserdő, stb.), a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások megismertetésére. Érzelem gazdag, hangulatos légkörben tevékenykedünk (gyűjtünk, keresgélünk, megfigyelünk, kísérletezünk, stb.). Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

Együttműködve a szülőkkel fontos feladatnak tartjuk a családi és tárgyi kultúra értékeinek megszerettetését, megóvását, a szülőföldhöz való kötődés kialakítását, a gyermekek erkölcsi magatartásának formálását.

Az óvodai életünk hagyományait minden óvodapedagógus saját elképzelései szerint igyekszik színesíteni.

Megemlékezünk többek között az Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja jeles napokról.

Kulcsfontosságúnak tartjuk az óvodapedagógus személyiségét, ezért viselkedésünkben, szokásainkban, életmódunkban, közvetített értékeinkben törekszünk a környezetbarát, környezettudatos viselkedést átörökíteni, az újrahasznosítás, fenntarthatóság alapelveinek megfelelni.

Az évszakokhoz kötődő ünnepek és jeles napok folyamatán keresztül elevenítjük fel a helyi hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat. A megvalósítást segíti a szülőkkel, partner intézményekkel (főképp a Könyvtárral) való szoros kapcsolat, beszélgetések, a tevékenységek helyszíneinek megkeresése, a még fellelhető régi szerszámok, eszközök gyűjtésének lehetőségei, a helyi Tájház megismerése.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

- évszakok, időjárás, öltözködés, természeti jelenségek közötti összefüggések megláttatása,
- változások jellemzőinek követése (évek, hónapok, napok, napszakok),
- növények és állatok világa,
- szűkebb és tágabb környezetünk (család- óvoda- lakóhely),
- testünk (részei, funkciói, ápolása, egészségvédelem),
- közlekedésre nevelés, közlekedési eszközök,
- környezetünkben található anyagok, tulajdonságaik, azok változásai,
- környezeti elemek ismerete, védelmének megalapozása (föld, levegő, víz, tűz),
- hagyományörzés, népszokások, jeles napok, ünnepek.

Tervező munkánk negyedéves lebontásban az évszakok szerinti felosztásban az évszakok változásaira, a jeles napokra, az ünnepekre, a gyermekek élményeire, az aktuális eseményekre, a mindennapok realitására épül.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Különbséget tudnak tenni az évszakok között.

Megtanulják értékelni a természet szépségeit, annak növény- és állatvilágát, óvják, védik és gondozzák azokat.

Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.

Gondozási tevékenység által pozitívan fejlődik a tenni akarás, a munkához való viszonyuk – nő feladattudatuk, kitartásuk.

Tudatosul bennük, hogy mi a természet részei vagyunk.

Aktív és cselekvő személyiségek lesznek, fogékonyak az új iránt.

Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.

A gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően megtanulnak tájékozódni, eligazodni a szűkebb és tágabb környezetükben.

Ismerik lakóhelyüket, születési helyüket, nevüket, lakcímüket, szüleik családtagjaik nevét, foglalkozását, munkáját.

Pozitív érzelmi viszonyulásuk megerősödik az őket körülvevő környezetük iránt. Megismerik lakóhelyüket, közösségük szépségeit, nevezetességeinket, büszkeségeinket, a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, az ott dolgozók munkáját.

Ismerik az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezet közlekedési feltételeit, szabályait, eszközeit.

Megismerik a néphagyományokat, szokásokat, helyi értéktár értékeit.

Kialakul igényük a környezetük szépítésére, fenntartására, megóvására.

Kialakul a takarékoság (energia, víz, eszköz), hulladékkezelés, újrahasznosítás fogalma, a természetes anyagok felhasználásának értéke.

Megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint a talaj, víz, levegő, élővilág, stb.

4.2.2. Matematika

Célunk:

Játék és cselekvések során minden érzékszervet használva a gyermekek matematikai ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, azok tevékenységekben történő alkalmazása.

Feladataink:

Gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása, eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

A dolgok mennyiségi és minőségi összetevőinek megfigyelése, tudatosítása.

Matematikai tapasztalatok, ismereteket átadása az óvodába lépéstől kezdődően a gyermekek játékaiba, mindennapi tevékenységeibe ágyazva folyamatosan, indirekt módon.

Matematikai fogalmak használata, alkalmazása, beépítése a passzív, majd aktív szókincsbe.

A második szint az intenzív fejlesztés szakasza, az 5-6-7 életévben.

Problémahelyzetek létrehozásaival a gyermekek a gondolkodásának aktivizálása, belső késztetés fokozása. (Probléma felvetésénél a motiválhatóság fokozása érdekében szem előtt tartani a gyermekek egyéni érdeklődését, képességeit és az egyének közti különbségeket.)

Differenciált mikro csoportos foglalkozás az interaktív kapcsolat, a közvetlenség, hatékonyság, és más szempontok okán.

A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális területek aktív megélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

Fontosnak tartjuk olyan eszközök és tevékenységek biztosítását, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítjuk meg, s minden esetben támaszkodunk a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.

Feldolgozásra kerülő matematikai témák:

- minőségi eltérések megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb, vastagabb és ellentétek),
- mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több, kevesebb, semmi, eggyel több, ugyanannyi),

- a mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás),
- tő és sorszámlálás (kb. 10-ig),
- testek megismerése (körberajzolás, színezés), (síkformák, kör, háromszög, négyszög, illetve térbeli testek gömb, kocka, téglatest),
- azonosság, különbözőség, konstancia, differencia, egyenlőség megfigyelése (színezés, tépés, vágás, festékfolt),
- becslések, mérések (felület, térfogat),
- vonalak megfigyeltetése (áthúzás, beszínezés, egyenes, ferde, görbe vonal rajzolása, zárt-nyitott vonalak),
- térbeli tájékozódás (nagymozgás térben, tükörben, tárgyakhoz viszonyítva, testrészek mozgatása párhuzamosan, ellentétesen, testrészek helyzetének megváltoztatása),
- tárgyak-tárgyképek, illetve ezek részleteinek absztrakt jelzések értelmezése, számlálása, másolása,
- a matematikai tartalmakat az évszakváltás lehetőségeinek kihasználásával valósítjuk meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A gyermekek a matematikai helyzetet, problémát, saját gondolataiknak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket.

Tapasztalataik során fejlődnek matematikai képességeik.

4.3. Művészeti tevékenységek

4.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk:

A tárgyi világ megismertetése, tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk alakítása, alkotóképességeik formálása.

Feladatunk:

A gyermeki személyiség fejlesztése

- rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, mint ábrázolási tevékenységek különböző lehetőségei által,
- műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés során,
- belső képek gazdagítása, amely vizuális észlelés, élményszerzés, emlékezet, képzelet és vizuális gondolkodás által formálható leginkább.

Lehetőség biztosítása az ábrázoló tevékenységekre, melyben maga a tevékenység a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az élmények befogadására.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

A gyermeki alkotással a belső képek gazdagítása.

A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása, a tehetségek bátorítása.

A képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulásának, a gyermeki élmény és fantázia világ gazdagodásának és annak képi kifejezésének, a gyermekek tér, forma és szín képzeletének gazdagítása, képi gondolkodásuk fejlesztése, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Megfelelő légkör, hely, idő, eszköz biztosítása az alkotó munkához.

Eszközök használatával, a különböző anyagokkal, felhasználhatóságukkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival való ismerkedés.

A vizuális nevelés helyszíneinek biztosítása (csoportszoba, udvar, természet, múzeumok, műhelyek, bábszínház, színház, könyvtár, kirándulások helyszíne, vagyis) az óvodai élet egészében, bármely helyszínen.

A megértés, és elsajátítás segítése, szem előtt tartva, hogy minden gyermek saját szintjén, belső képét gazdagítva oldja meg a feladatot.

Életkori és egyéni képességek figyelembe vétele tervezés során.

Cél, feladat, téma és technika meghatározása, megfelelő módszerek célirányos alkalmazása a szemléltetés, bemutatás, magyarázat során.

Lehetőség biztosítása az óvodai élet egészében, így a gyermekek spontán és szervezett formában is tevékenykedhetnek.

A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tételéhez, egyéni és közös élmények nyújtása.

3-4 éves korban elsősorban játék közben szereznek ismereteket. A firkálgató, másoló gyermekkel a felfedezést és alkotást a színek, formák adta örömek átélésével segítjük.

Lehetőségek a gyakorlatban:

- rajzolás ceruzával, krétával, pálcikával, festés ujjal, ecsettel, szivaccsal; nyomkodás, nyomat tenyérrel, textillel, szivaccsal; nyomtatás, préselés díszítés növényi részekkel, alkotás előre kivágott, díszítő elemekkel;

- mintázás képlékeny anyagokkal, gömbölyítés, sodrás, lapítás, kiszúrás, kimetszés, körbevágás megfelelő eszközökkel; hajtogatás egynemű elemek felhasználásával, esetenkénti vágás, fűzés, építés, különböző tárgyakkal, formák, alakzatok létrehozása.

4-5 éves korban már jelentkezik a szándékos képalakító tevékenység. Emlékképek bővülésével megjelenik az ember, környezet, tárgyak részletesebb tükrözése (méret, szín, forma, arány tekintetében).

Lehetőségek gyakorlatban:

- rajzolás ceruzával, zsírkrétával, festés széles ecsettel, szivaccsal, sablonok használatával; vágás, színezés;
- festékek szélesebb körű alkalmazása (csurgatás, fröcskölés); díszítés nyomattal, növényi részekkel, mintázás agyagból, kifőzhető, süthető gyurmából, téstákból;
- fűzés változatos anyagok használatával (termékek, növényi részek stb.);
- tojásírás, díszítés technikáival ismerkedés; mintázás munkafogásainak gyakorlása, valamint elemek összeerősítésének gyakorlása (illesztés, ragasztás, kapcsolás).

6-7 éves korban a gyermekek fejlődése a részletgazdagság megjelenésében, kompozíciókészítés során a készülő dolgok bonyolultságában és tervszerű készítésben jelenik meg.

Közvetlen megfigyelés szerinti ábrázolásuk kialakulóban van.

Nagyon változatos technika használatára képesek.

Lehetőségek a gyakorlatban:

- rajzolás, festés, nyomatkészítés, ragasztás kevert technikák alkalmazása, lehetőleg összeillő anyagok megválasztásával;
- kollázsok készítése, varrás, öltögetéssel díszítés;
- mintázás technikáinak biztos elsajátítása, pontos hajtogatás, ragasztás, összeállítás változatos lehetőségei,
- kompozíciókészítés: fonás, fűzés, vágás, tépés, varrás, öltögetés technikák alkalmazásával;
- olló, kés használata (vágás, szeletelés, cikkekre vágás); téri megjelenítéshez dobozok, kartonok, hullámpapírok vágással, ragasztással, összekapcsolással, növényi részekkel kiegészítéssel történő megmunkálása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Ismerik a színeket, színárnyalatokat.

Az eszközöket készség szinten kezelik.

Mondanivalójukat vizuális úton ki tudják fejezni.

Önállóan alkalmazzák a megismert technikákat, a természet kincseinek felhasználásával is kreatívan tudják elképzeléseiket, céljaikat megvalósítani, a látottakat reprodukálni.

Díszítésben, kézművességben egyéniek, részletezőek.

Alkotásaikban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.

Segítik egymást, toleránsak társaik felé.

Örülnek alkotásaiknak, az együtt elkészített kompozícióknak.

Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.

Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak alkotásaikról, műalkotásokról.

4.3.2. Verselés, mesélés

Célunk:

A gyermekek emocionális és kommunikációs képességeinek formálása, kibontakoztatása.

Feladataink:

Érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődés segítése a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék, alapvető szükséglete a vers, mese által.

Mindennapos mondókázás, verselés által a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok bemutatása a gyermekeknek.

Szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése a versmondás, mesehallgatás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház, a dramatizált mese, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetőségével.

Beszédhelyzetek teremtése, mely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki.

Mindennapi mese, vers, mondóka által a kisgyermek mentális higiéniájának formálása, erősítése.

„Élő” mesemondás által az érzelmi viszonyulás, kötődés formálása.

A 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, és a klasszikus, valamint a kortárs irodalmi művek közvetítése, bemutatása.

Az óvodai életbe történő beszokás könnyítése: érzelmi kötődés kialakítása.

Megfelelő eszközökkel való mese előadás lehetőségének biztosítása: többszöri ismétlés, feldolgozás, belső képalkotás.

Lehetőség teremtése vers és mesemondásra, mely az örömteli élmény mellett segítséget jelent a szorongások, indulatok oldására, levezetésére, mozgással és/vagy ábrázolással kísérve az önkifejezés egyik módja.

Kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Lehetőség teremtése, kihasználása a mondókázásra, a versmondásra.

Megismert, kedvelt versek elsajátítása, ezzel pozitív hozzáállásuk növelése.

Szülők meggyőzése, a rendszeres, meghitt együttlétben elhangzott élő meseelőadás fontosságáról, a gyermek saját vers- és mesealkotás jelentőségéről.

Tevékenységek megjelenése a nap folyamán:

- örömmel mondanak, dramatizálnak ismert mesét vagy meserészletet,
- vállalkozók, kitalálnak verset, mesét, elbeszéléseket,
- gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket,
- játék közben mondogatnak ringatókat, altatókat.

A tevékenységekhez alkalmazkodó irodalmi anyagok:

Kisebbeknek:

- mondókák,
- simogatók, tapsoltatók, kocogtatók, hintáztatók, vigasztalók,
- rövid versek állatokról, természetéről,
- dramatizálás, állatok hangjának utánzása,
- állatokról szóló egyszerű láncmesék, népmesék, műmesék.

Nagyobbaknak:

- több versszakos mondókák, változatos kiszámolók,
- ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt vidám, pattogó, ritmusváltó versek,
- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók,
- találós kérdések, mulattató mondókák, tréfák, felelgetők, szólások, mondások,
- bonyodalmas, tréfás, állat és tündérmesék a népmesék köréből,
- folytatásos elbeszélések, történetek,
- több versszakos versek természetéről, állatokról, családról, gyermekekről (érzelmi töltéssel),
- dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül, bővül,
- a szerepeket egymás között felosztják, saját vagy társuk viselkedését kommentálják.

A kommunikáció a mese-vers tevékenységek során kiemelkedően fejleszthető. Tudjuk, hogy a személyes példa ösztönzi a gyermekeket. Pozitívan befolyásolja őket a rájuk figyelő, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Az érthető, kifejező beszédkészség alapjai kialakulnak.

Igénylik a verset, mesét.

Körülbelül 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 mesét meghallgatnak az év folyamán. Több kedvelt mesét elmondanak.

A magyar népmesék szófordulatai passzív szókincsükbe beépülnek.

Van néhány kedvelt mesehősük (a vele megtörtént dolgokat, eseményeket játékukban megörökítik); az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik között megtalálható.

A metakommunikatív jelzéseket használják, a környezetükben megfelelően kommunikálnak.

Könyvekben a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket.

Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédkésztségük, beszédkedvük erősödik.

Beszédfigyelmük kialakul.

4.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

A zene, az énekes, táncos népi játékok és válogatott kortárs művészeti alkotások iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való zenei képesség (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) megalapozása, zenei ízlés formálása, társas zenélési, éneklési kedv fokozása, zenei kreativitás alakítása, zenei érdeklődés felkeltése.

Feladataink:

A megfelelő légkör kialakításával biztosítjuk az érzelmi motiváltságot.

Alakítjuk gyermekeink örömteli, érzelem gazdag, lehetőleg tiszta éneklését.

Törekszünk a közös éneklés, a közös énekes játékok megszerettetésére, a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztésére.

A környezet hangjainak megfigyeltetése.

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok az éneklés, az énekes játékok megismertetése, megszerettetése. Az ének-zene tevékenységek során a gyermekek fedezzék fel a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok, játékok és hagyományok megismertetése.

Az ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása, mely megalapozza, továbbá elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A zenei nevelés, mint a magyar óvodai nevelésnek nemzetközileg elismert sajátosságának megtartása.

A komplex foglalkozások rendszerén belül a napi tevékenységek és foglalkozások során zenei élmény biztosítása.

A zenei nevelésünk 3 éves kortól 6-7 éves korig az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve átgondolt, tervezett tevékenység az óvodában. A dalanyag feldolgozása Forrai Katalin: Ének az óvodában című szakirodalma alapján történik. Szívesen megismerünk új dalokat, mondókákat, ilyen lehetőséget nyújtanak Gryllus Vilmos, Halász Judit dalai, mely természetes környezetünk színes világát tárja fel.

A zenei anyag kiválasztásának szempontjai:

3-4 éves korban a kötetlen énekelgetési forma igen jól megfelel az életkornak:

- ölbeli játékok, mondókák (6-8),
- arc, kéz, ujj lovagoltató játékok,
- 4-5 hangból álló énekes játékok (10-15).

A zenei készségeket és alapfogalmakat játék közben ismertetjük meg a gyermekekkel.

Hallásfejlesztés: halk-hangos beszéden, éneken, mondókán; környezet hangjainak megfigyelése; dallamjátszó hangszerek hangszínének megfigyelése.

Ritmuserzők-fejlesztés: egyenletes lüktetés különböző játékos mozdulatokkal.

4-5 éves korban:

- mondóka (4-5),
- 4-8 motívumból álló énekes játékok, műdalok (12-15).

Hallásfejlesztés: halk-hangos, magas-mély érzékeltetése; dallamvonal érzékeltetése a levegőben; tiszta éneklés érdekében gyakori önálló éneklés; zörejhangok felismerése, megkülönböztetése.

Ritmuserzők-fejlesztés: egyenletes lüktetés, járással, tapssal; dalok, mondókák, ritmusának kiemelése; ritmuseszközök használata: dob, csörgő...

5-6-7 éves korban:

- mondóka (4-7),
- énekes játék (15-18),
- műdal (3-4).

Hallásfejlesztés: halkabb, hangosabb; dallamfelismerés dúdolásnál; dallambújtatás; tiszta éneklés az egyéni éneklés gyakorlásával; magas, mély érzékeltetése.

Ritmuserzők-fejlesztése: egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának megkülönböztetése; ritmuseszközök használata (cintányér).

Megismertetjük a gyermekekkel a párcserés, sorgyarapító-fogyó, hidas játékokat, amelyek a gyermektánc elemeit tartalmazzák. Az élő zenehallgatás anyagának kiválasztásánál fő

hangsúlyt helyezünk a magyar népdalkincsre: tréfás népdalok, párosítók, virágénekek, valamint figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés keretében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A gyermekek önállóan kezdeményeznek énekes játékokat, melyben átéli a közös játék örömét.

Esztétikus, kifejező mozgásra törekednek, ismerik a gyermektánc alapvető lépéseit pl. oldalzáró lépés, sarokkoppantás, sarokemelés stb.

Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.

Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, s képesek összekapcsolva érzékeltetni.

Tudnak mondókát, 6 hang terjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel elénekelni. 10 dalt olyan biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg is, hogy elkezdni is tudják, tempójuk természetes járásnak megfelelő.

A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják.

Az éneklés, zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

5. Az óvodai élet megszervezése

Célunk:

A gyermekek egészséges fejlesztéséhez, s az életkori sajátosságaikhoz igazodó, rendszeres időtartamú időbeosztás, napirend és heti rend kialakítása.

Feladataink:

Az óvodai élet tervezése, szervezése és irányítása, mely a teljes nyitvatartási idő alatt az óvodapedagógus irányításával zajlik.

Nevelőmunkánk meghatározója a napirend, melyben kiemelt szerepet kap a gondozási feladatok ellátása.

A szeretetben, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatok erősítése, így biztonságos, nyugodt, szeretetet sugárzó környezet kialakítása, amely a gyermek magabiztosságát, önállóságát fokozza.

A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése érdekében változatos, egymásra épülő tevékenységek folyamatos, rugalmas szervezése, kínálata.

Lehetőséget biztosítunk a gyermekek fejlesztésére kezdeményezett, növekvő időtartammal (5-35 perces) történő, csoportos foglalkozások tervezésére, megvalósítására.

Megfelelő pedagógiai módszerek kiválasztása nevelő munkánk során, amely a gyermekek személyiségéhez, eltérő fejlettségéhez, adottságaihoz igazodik.

5.1. A napirend alakulása

06.30/7.00 - 12.00	gyülekező, szabad játék, mindennapos testnevelés, mozgás egészségügyi szokások gyakorlása tízórai, önkiszolgálás, naposi munka egészségügyi szokások gyakorlása komplex foglalkozások, önálló és irányított tapasztalatszerzés levegőzés, séta, szabadidős tevékenységek, szabad játék
12.00 - 15.00	egészségügyi szokások gyakorlása ebéd, önkiszolgálás, naposi munka egészségügyi szokások gyakorlása pihenés mesével, a gyermekek egyéni alvásigényének megfelelően folyamatos ébredés
15.00 – 16.30/17.00	egészségügyi szokások gyakorlása uzsonna, önkiszolgálás, naposi munka egészségügyi szokások gyakorlása szabad játék, szabadidős tevékenységek, mozgás hazabocsájtás

Az óvoda napi nyitvatartási ideje: 10 óra

A szülők igényei alapján: 6.30-tól 16.30-ig vagy 07.00-tól 17.00-ig

Tevékenységek időtartama:

- szabad játék, szabadidős tevékenység: 4 – 5 óra
- étkezés, pihenés 3 – 3.5 óra
- öltözködés, tisztálkodás 1 - 1.5 óra
- komplex foglalkozások 5-35perc

5.2. Az óvoda heti terve

	Napi 5-15 perc	Naponta 5-35 perc
Hétfő	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés, mozgás	Élmények meghallgatása
Kedd	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés, mozgás	<i>Külső világ tevékeny megismerése</i> Természet-társadalom-ember
Szerda	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés, mozgás	<i>Művészeti nevelés</i> Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Csütörtök	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés, mozgás	<i>Külső világ megismerése</i> Matematika Testnevelés
Péntek	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés, mozgás	<i>Művészeti tevékenység</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tartalmi jellemzőket folyamatként kezeljük. A tevékenységek rendszerében az ismeretszerzés, a probléma centrikusság komplexen jelentkezik. Nem kiragadjuk, hanem egységében, többoldalú megközelítéssel segítjük a megismerést. Az integrált tevékenységekben a gyermekeknek választási lehetősége van.

Tervezéseinknél hosszabb távon az évszakok lebontása az irányadó. A konkrét megvalósításokat a heti tevékenység témáira, ötleteire építjük, figyelembe vesszük az elérendő célt és a hozzá kapcsolódó feladatokat.

Nem az ismeretanyag halmozása a célunk, hanem hogy minél több alkalommal, minél sokoldalúbban közelítsük meg a témát.

Mindig az adott csoportra, és nem a korosztályra tervezünk, ezért minden év elején a csoport jellemzésével kezdjük a hosszabb távú tervezést.

Törekszünk a felmenő rendszerben történő ugyanazon nevelői foglalkoztatásra. Nevelőváltásnál fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a gyermekekre vonatkozó előző évi tervezéseket és feljegyzéseket.

A tevékenységek hosszú távú tervezésekor figyelembe vesszük alapelveinket, a gyermekeink szociális és szociológiai helyzetét, a választott programunk irányelveit, a nevelés feltételrendszerét és az óvoda éves tervében megfogalmazott feladatokat.

A lebontott, konkrét heti tevékenységek, komplex foglalkozások tervezésénél irányadó a gyermekek folyamatos megfigyelése, tevékenységük elemzése, élményeik, tapasztalataik és az aktualitások. Rögzítjük a szervezési feladatokat. Összehangoljuk a csoportonkénti

együttműködést, napi tevékenységek időpontjait, a helyszínek, helyiségek használatának lehetőségeit.

5.3. Hagyományaink, ünnepeink

Célunk:

Megismertetni a gyermeket a helyi hagyományokkal, néphagyományokkal, szokásokkal, s az óvoda hagyományos ünnepeivel, megemlékezéseivel – mindezekhez kötődő pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása.

Feladatunk:

A hagyományok ápolása.

Az ünnepek kiemelése a mindennapokból. Az ünnepek előtti ráhangolódással, hosszas előkészülettel lehetőség biztosítása az érzelmek megélésére, a gazdag, sokrétű tevékenységek, szokások megjelenítésére.

Hagyományos ünnepeink:

Mikulás:	Csoportonkénti ünnep. Szülői közösség segítségével ajándékozás.
Karácsony:	Advent első hetétől folyamatos a díszek készítése a közös karácsonyfára. Ajándékok, üdvözlőlapok készítése.
Farsang:	Farsangi multság, maskarák viselete. Farsangi fánk sütése. Vidám hangulati előkészítés, tréfas játékok alakítása. Kiszebáb készítés.
Húsvét:	Változatos tevékenységekkel hagyományok átörökítése: tojásfestés, barka, faág- hajtás stb.
Nőnap:	Megemlékezés, ajándékkészítés.
Anyák napja:	Megemlékezés, ajándékkészítés, csoportonkénti köszöntés.
Gyermeknap:	Az óvoda hagyományának megfelelően „Vándor- Gomba kupa” nap szervezése, játékos sportvetélkedő, összevont óvodai program.
Ballagás-évváró:	Nagycsoportosok búcsúzása társaiktól, az óvoda dolgozóitól. Szülői segítséggel gyermekek megvendégelése. Nyílt óvodai ünnep.
Egyéb megemlékezések:	csoportonként
Föld napja:	kirándulásokkal, rajzkiállításokkal, verssel, mesével, énekkel,
Madarak és Fák napja:	verssel, mesével, énekkel, kirándulásokkal, rajzkiállításokkal,
Víz világnapja:	verssel, mesével, énekkel, kirándulásokkal, rajzkiállításokkal, barkácsolással,

Állatok világnapja: verssel, mesével, énekkel, kirándulásokkal, rajzkiállításokkal, barkácsolással,

Nemzeti ünnepeink: csoportonként

Március 15

Augusztus 20.

Október 23.

a gyermekek életkorának megfelelő,

érzelmi átéléssel, tevékenységen keresztül

Programjaink:

1999-től évenként játékonysági Alapítványi Óvodabált, műsoros esteket rendezünk.

Vándor Gomba kupa napi programunk minden érintett örömteli programja.

2014. óta aktív résztvevői vagyunk a Világ Gyalogló (Hó)Nap programnak.

2013-tól MANKALA bajnokságot, 2019-től Tehetségnapot, 2024-től Térségi MANKALA bajnokságot szervezünk.

6. Az óvoda kapcsolatrendszere

Célunk:

A partneri igények kielégítése az óvoda cél- és feladatrendszerének figyelembe vételével.

Feladatunk:

A rendszeres kapcsolattartás formáinak, rendjének alakítása, működtetése, ápolása.

Szülő, gyermek, pedagógus együttműködése

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, ehhez feltétlenül szükséges a családdal való szoros és hatékony együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a mindennapi kapcsolattartástól kezdődően minden olyan lehetőséget is magában foglalva, amelyet az óvoda és a család teremt, mint például programok, rendezvények, ünnepek.

6.1. A családdal, szülőkkel való kapcsolat

Igyekszünk megismerni a családok sajátosságait, életkörülményeit, nevelési szokásait, hogy óvodai nevelésünkben törekedhessünk a család és óvodai nevelés összhangjára. A gyermekek érdekeinek figyelembe vétele mellett keressük a rászoruló családok segítségének módját. Amennyiben ez szükséges, felvesszük a kapcsolatot azokkal a szervekkel, szervezetekkel, melyek illetékességük kapcsán tanácsokkal, vagy más módon segíthetnek a felmerülő gondok megoldásában.

Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülő szervezet látja el, a Szervezeti és Működési

Szabályzatban foglaltak alapján a Főigazgató irányításával részt vesznek az óvoda életében.

A kialakult kapcsolattartás formái:

- napi beszélgetések, információk kölcsönös megosztása a gyermekek helyzetéről, fejlődéséről,
- családlátogatások,
- szülői értekezletek,
- fogadó órák,
- előzetes megbeszélés alapján betekintés a csoportba,
- közös programok szervezése (ünnepségek, kirándulások, egyéb közös tevékenységek, játék és munkadélutánok),
- önértékelés/tanfelügyelet alkalmával elégedettség mérés, kérdőívezés.

6.1.1 Beszoktatás

A beszoktatás célja a gyermekek beilleszkedésének segítése, mellyel igény esetén a szülők élhetnek.

A beszoktatás formái:

- a nevelési év megkezdése előtti ismerkedés,
- fokozatos beszoktatás,
- anyás vagy apás beszoktatás.

A beszoktatás lehetőségéről a szülőket tájékoztatjuk.

6.2. Óvoda - Iskola

Segítjük, támogatjuk a leendő első osztályos nevelők és a gyermekek közvetlen találkozását, megismerkedését, ami pozitív érzelmeket, megnyugvást válthat ki a szülőkben és a gyermekekben egyaránt. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenet zökkenőmentes legyen, ennek érdekében kölcsönösen folyamatosan, rendszeresen, hagyományápoló és teremtő kapcsolatra, program megvalósításra törekszünk.

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Kapcsolattartás formái:

- nyílt napok, közös látogatások,
- szakmai tanácskozások az alsós nevelőkkel (felmerülő kérdések, gondjaik, nehézségeik, az átmeneti időszak segítése)
- óvodáskorú gyermekeink részvétele az iskolai tehetségműhelyekben (karate, aerobik, foci, mazsorett stb.).

Magatartás- és személyiségzavarok, nehezen kezelhető gyermekek esetében a speciális

iskola nevelőivel való kapcsolat felvétel, együttműködés jellemző.

Félévi szülői értekezleten az első osztályos nevelők tájékoztatást nyújtanak az iskolába lépés szükséges feltételeiről, teendőiről.

Gyermekeink iskolai látogatás keretében felkeresik régi óvodás társaikat, ismerkednek az új közeggel.

Kölcsönösen törekszünk az intézmény rendezvényein való részvételre.

6.3. Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat

A gyermekek egyéni fejlesztése érdekében támaszkodunk aktív munkájukra.

Az átlagtól eltérő, különleges bánásmódot igénylő gyermekeket szakértői bizottsághoz küldjük.

Szakmai munkánkban segítség a megfogalmazott szakvéleményük, fejlesztési javaslatuk, illetve a különleges bánásmódot igénylő gyermekek részére tartott rehabilitációs foglalkozásaik.

Kapcsolattartásunk folyamatos, igény szerint óvodapedagógusi és szülői megkeresés útján.

6.4. Mezőkovácsházi Városi Könyvtár és Kalocsa Róza Művelődési Központ

Az elmúlt időszak során szerkezeti, működési átalakulás következtében egy intézménnyé alakult a Könyvtár és a Művelődési ház intézménye.

A kulturált magatartás, kíváncsiság, a könyvek, foglalkozások iránti érdeklődés fokozását, az ismeret és tapasztalatszerzés lehetőségeinek újabb formáját, a nyitottságot, fogékonyságot, részvételt segítik, formálják az intézmény dolgozói, az általuk szervezett kiváló programok.

Könyvtárlátogatások keretében:

- ismerkedünk és tapasztalatokat gyűjtünk a Könyvtár nyújtotta lehetőségekkel, az épület funkcióival, tárgyi környezetével, a megfelelő viselkedéskultúrával,
- megismerkedünk a könyvkölcsönzés módjával,
- mesét és zenét hallgatunk,
- lehetőség szerint részt veszünk a Könyvtár rendezvényein,
- ismerkedünk helyi értékeinkkel, a Tájházzal,
- törekszünk a pályázatokban való aktív együttműködésre,
- ismerkedünk az épület funkcióival, tapasztalatokat gyűjtünk.

Az intézmény közreműködésével szervezett programokon, kiállításokon az esztétikai élmény, a művészetek befogadásának képességét formáljuk, gazdagítjuk:

- a „Mütyür” szakkör szervezésében játékkészítésre nyílik lehetőség,

- báb- és színházlátogatáson,
- kiállításokon és ünnepi rendezvényeken veszünk részt.

6.5. Magyar Ifjúsági Vöröskereszt

Vöröskeresztes Bázisóvodává válásunk révén, feladatunk a jól működő kapcsolatok kiépítése, fenntartása a helyi, megyei, országos Ifjúsági Vöröskereszt szervezeteivel, egymás munkájának kölcsönös segítése, a segítségnyújtás lehetőségeinek megkeresése, kialakítása. Célunk a Magyar Vöröskereszt eszméinek terjesztése a gyermekek, szülők, pedagógusok bevonásával és a Vöröskeresztes munka megjelenítése az óvodai egészségnevelés területein.

Kapcsolattartás formái:

- tájékoztató előadások szervezése a szülőknek,
- közös rendezvények szervezése, részvétel
- karitatív gyűjtések szervezésének, lebonyolításának segítése.

6.6. Az óvoda egyéb kapcsolatai

6.6.1. Mezőkovácsháza Város Önkormányzata és Mezőkovácsházi Járási Hivatal

Fontos része életünknek a folyamatos tájékozódás és tájékoztatás a fenntartó felé. Működésünk, esetlegesen felmerülő problémáink megoldásához nélkülözhetetlen az együttműködés. A fenntartói elvárásoknak az óvoda igyekszik eleget tenni.

Mezőkovácsházi Járási Hivatal, Gyámügyi Osztállyal szükség szerint

- nyilvántartások egyeztetése, információcsere,
- jelzőrendszer működésében segítségnyújtás, aktív részvétel,
- problémák, gondok jelzése, szükség szerint segítség, tanácsadás kérése, esetmegbeszélések történnek.

6.6.2. Humán Szolgáltató Központ

6.6.2.1. Családsegítő és Gyermeekjóléti Szolgálat (Óvodai szociális segítő)

Település szinten, lakóhely szerinti szolgáltatások biztosítását, általános segítő feladatok ellátását végzik.

Kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések,
- nyilvántartások egyeztetése, információcsere,
- jelzőrendszer működésében segítségnyújtás, aktív részvétel,
- problémák, gondok jelzése, szükség szerint segítség, tanácsadáskérés, esetmegbeszélések,

- közös családlátogatások
- az óvodai szociális segítő heti rendszeres jelenlétével segíti a gyermekvédelmi, családvédelmi munka megvalósulását.

6.6.3. Egészségügyi szervek, orvos

Célunk az egészségmegőrzéssel, járványügyi megbetegedések megelőzésével kapcsolatos fontos és szükséges szabályok, lehetőségek aktualizálása, ennek szolgálatát segítő kapcsolat működtetése.

Kapcsolattartás formái:

- tájékoztató előadások szervezése a szülőknek (fertőző betegségek, járványok, stb.),
- orvosi látogatások szervezésének, lebonyolításának segítése minden csoportban,
- hallásvizsgálat, szemészeti szűrés,
- kapcsolattartás a védőnővel, a védőnő- szülő közötti kapcsolat segítése.

6.6.4. Szakmai szervezetek

Intézményünk évek óta jó kapcsolatot ápol a pedagógiai szakmai szolgáltatókkal, mint például a Békéscsabai Pedagógiai Oktatási Központtal, a MATEHETSZ, az IPSZILON Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft.-vel és az OKT –OPERISZ Kft.-vel.

Segítségüket szakmai tevékenységünk fejlesztése érdekében vesszük igénybe:

- szakmai képzéseiken, programjaikon a képzési tervünk szempontjai alapján veszünk részt,
- együttműködünk kihelyezett képzések lebonyolításában,
- szaktanácsadók, szakértők segítségével, tapasztalatcserével törekszünk a külső kontroll beépítésére nevelőmunkánkba.

További jó partnerkapcsolatot ápolunk a környező települések óvodáival, Medgyesegyháza, Kunágota, Kaszaper, Mezőhegyes, Magyarbánhegyes, Békés.

6.6.5. Szponzorokkal, vállalkozókkal, támogatókkal való kapcsolattartás

- Az OVIMEZŐ Alapítvány aktív működését segítjük.
- Törekszünk új kapcsolatok kiépítésére és a meglévők ápolására.

6.6.6. Külhoni kapcsolatok

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolat fenntartására törekszik. A kapcsolatépítés lehetséges köre a Mezőkovácsháza város testvér településein (Parajd, Szemlak, Pécska) működő intézmények.

7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek

7.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

7.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése az óvodában

Célunk:

Az integrált nevelés során olyan óvodai légkör alakítása, ahol a pozitív visszajelzés, a bizalmas és érzelem dús kapcsolat segíti az egészséges fejlődést.

A rehabilitációs foglalkozások programjának, tartalmi elemeinek szükség és lehetőség szerinti beépítése az óvodai nevelés egészébe, egyénhez igazodó fejlesztési területek, fejlődési ütem tervezése, megjelölése, megvalósítása.

Egyéni boldogulást, sikereket segítő tulajdonságok, funkciók működésének segítése, fejlesztése. A különféle funkciók működési egyensúlyának alakítása.

Esélyegyenlőség biztosítása, megfelelő segítségnyújtás a beilleszkedéshez, a hátrányok leküzdéséhez, a személyiség fejlődéshez, személyiségük teljes kibontakozásához.

Feladataink:

A sajátos nevelési igényű gyermek nevelése során felmerülő, az esélyegyenlőséghez szükséges eszközök biztosítása.

A pedagógiai diagnózisban lévő javaslatok beépítése.

Az eltérő képességekhez, viselkedéshez való alkalmazkodás segítése, teljes körű támogatás.

Szakemberekkel való együttműködéssel, javaslataik beépítésével a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének segítése.

Együttműködés a rehabilitációt végző logopédussal, pszichológussal, illetve a gyermek speciális hátrányait megsegítő gyógypedagógussal. A fejlesztendő területek megjelölésével készített személyre szabott útmutatásuk, ajánlásuk beépítése mindennapi munkánkba.

Folyamatos megfigyelés alapján a „Fejlődésem lépései” című egyéni fejlesztési naplóba írásbeli feljegyzés készítése félévente a gyermekek állapotáról.

Egyénre szabott fejlesztési tervek, feladatok készítése, rögzítése az oviKRÉTA informatikai felületén a nevelési és heti tervben.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni fejlesztést továbbra is gyógypedagógiai kompetenciának tekintjük, amely kiegészülhet a társzakták együttműködésével.

A fejlesztés céljait megfogalmazó gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára építve törekszünk:

- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatására és használatuk segítésére,
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztésére,

- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermekek támogatására.

Az integrált nevelésben együttműködő óvodapedagógus rendelkezzen magas szintű pedagógiai-pszichológiai képességekkel, mint pl. elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség.

Pedagógiai munkájának része:

- szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése,
- a tevékenységek, foglalkozások során a gyermek diagnózisában szereplő javaslatokat beépítése, az adott szükséglethez igazodó módszer megválasztása,
- a nevelési helyzetek, problémák megoldásához alternatívák keresése,
- az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez, való alkalmazkodás,
- a különböző szakemberekkel való együttműködés, a gyógypedagógus iránymutatásainak, javaslatainak beépítése a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoság típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz az egyéni fejlesztéshez igazodó módszerek alkalmazására, a gyermek szükségleteihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógussal, figyelembe veszi tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását,
- kapcsolatot tart a szülővel,
- szükség esetén részt vesz a befogadó közösség felkészítésében.

Igénybe vesszük az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, a Pedagógiai szakszolgálat, illetve a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, segítségét.

Az integráció lehetővé teszi, hogy már az óvodai életszakaszban megismerkedjenek a gyermekek a mássággal, elfogadással és megtanulják azt támogató módon kezelni.

A sajátos nevelési igényű gyermek számára az épekkel való együttnevelkedés pozitív lehetőség, hisz az életkori sajátosságokból kiindulva a fejlődésükben nagy szerepe van az utánzásnak.

Fejlesztési formák

• Egyéni fejlesztés

Helyszín: az óvodai épületben az erre a célra biztosított szoba, szükség esetén tornaszoba, vagy Pedagógiai Szakszolgálat épülete.

Fejlesztést végző szakember: logopédus, gyógypedagógus, egyéb szakpedagógus.

• Mikro csoportos fejlesztés

Helyszín: az óvodai épületben az erre a célra biztosított szoba, tornaszoba, Pedagógiai Szakszolgálat épülete.

Fejlesztést végző szakember: óvodapedagógus, gyógypedagógus, egyéb szakpedagógus, tehetségfejlesztő pedagógus.

• Fejlesztés csoportban

Helyszín: csoportszoba, tornaszoba

Fejlesztést végző szakember: óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus, tehetségfejlesztő pedagógus.

A fejlesztés alapelvei:

- a gyermekek sikerélményhez juttatása,
- az egyéni fejlődési ütemhez történő alkalmazkodás,
- játékos tevékenységekkel történő fejlesztés.

Sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikum szerint:

a) Testi fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek óvodai nevelése

Feladataink:

A mozgás szervrendszer károsodása miatt a mozgásos tapasztalatszerzés és szocializáció segítése.

A mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megfelelő mozgás gyakorlásának, a környezetben való mozgásváltoztatás segítése, a tágabb és szűkebb környezet megismerésének segítségével az életkornak megfelelő tapasztalatszerzés segítése.

Fenntartói együttműködéssel biztosítjuk az akadálymentes közlekedést.

b) Gyengén látó gyermekek óvodai nevelése

Feladataink:

A környezet vizuális megismerésének, a térbeli tájékozódás, a mozgás koordináció, a finommozgás fejlesztésének segítése.

Testtartási hibák kialakulásának megelőzése.

Egyéb észlelési funkciók kompenzatív működésének, használatának segítése.

c) Enyhe fokban hallássérült gyermekek óvodai nevelése

Feladataink:

Az enyhe fokban hallássérült gyermekek szurdopedagógiai fejlesztése mellett a beszédértés, szókincsfejlesztés, beszédérthetőség javítása, mely során különböző mértékben megközelítik a halló társaik nyelvi teljesítményét.

d) Enyhe értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése

Feladataink:

Az integráció során az érintett gyermekek számára lehetőséget biztosítani a közösségben történő együttneveléssel az alkalmazkodási képességük fejlődésére, fejlődési tempójuk, szocializációjuk, személyiségfejlődésük felgyorsítása gyógypedagógus bevonásával.

e) A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás - szabályozás zavarral) küzdő gyermek óvodai nevelése

Feladataink:

Állandó keretek, szabályok biztosítása, sikeres együttműködés esetén megerősítések, pozitív visszajelzések adása.

Együttműködés a szakértői véleményben megjelölt szakemberekkel, a részképesség zavarok korrekciója, kompenzálása.

7.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Célunk:

Kisgyermekkori személyiségfejlesztés a speciális igények figyelembe vételével, az egyéni képességekhez igazodó fejlődésük elősegítése a társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megalapozásával, megteremtésével. Pozitív énkép alakulás segítése.

Környezeti hátrányok csökkentése, készség és képesség fejlesztés, amely az iskolai életre való felkészítést, felkészülést támogatják.

Feladataink:

Diszfunkció kezelése. A pedagógiai diagnózisban lévő javaslatok beépítése.

Társas kapcsolati problémák csökkentése, megszüntetése, az együttműködési képességének alakítása, az alkalmazkodás segítése, az eltérő viselkedés segítése, támogatása.

Képességbeli eltérés, elmaradás kezelése.

Szakemberekkel való együttműködéssel, javaslataik beépítésével a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlődésének segítése.

Egyénre szabott fejlesztési feladatok rögzítése az oviKRÉTA informatikai felületén a nevelési és heti tervben.

7.1.3. Kiemelten tehetséges gyermekek

Célunk:

A gyermekek adottságaik megismerésével, feltérképezésével személyiségfejlesztés, személyiségük kibontakoztatása, a tanulás iránti érdeklődésének felkeltése, a pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése, valamint a szülők megnyerése a kora gyermekkori tehetséggondozásnak.

Feladataink:

Az átlagon felüli adottságok felismerése, fejlesztése, motivációs adottságok megerősítése, kreatív adottságok kibontakoztatása.

Alkalmazott Tehetség-modell: Nagy Jenőné Mönks- Renzulli (1997), Czeizel (1997) tehetségmodellének óvodai adaptációja.

Tehetségterületek (Gardner többszörös intelligencia modellje alapján):

- logikai-matematikai
- természeti
- nyelvi
- testi-kinesztetikus
- térbeli-vizuális
- zenei
- interperszonális
- intraperszonális

Utóbbiak jól ötvözhetők bármelyik tehetségterülethez.

Tehetségre utaló jelek lehetnek:

Óvodás korban nem beszélhetünk egyértelmű tehetségről, csupán gyanúról, ígéretről. A gyermekek játékában jól megfigyelhetők ezek a tulajdonságok, s minél több jelenik meg egy gyermekben, annál valószínűbb, hogy tehetségígérettel találkoztunk.

Átlagon felüli adottságok:

- fejlett beszédkészség, jó kommunikációs képesség, gazdag szókincs,
- korai olvasás,
- szokatlanul jó memória,
- gondolkodás fejlettsége, gyorsasága,
- összefüggések, következtetések, problémák gyors meglátása, megértése,

- jó megfigyelőképesség,
- kiváló emlékezet,
- művészeti tevékenységekben például a zene, rajz területén kiemelkedő fogékonysággal, készségekkel rendelkezik.

Kreatív adottságok:

- újszerű, egyedi, meglepő ötletek, koncepciók,
- Sémáktól mentes, eredeti látásmód,
- monotónia tűrés hiánya,
- sokrétű érdeklődés, szokatlan kérdések,
- fejlett igazságérzet, határozott vélemény,
- jó humorérzék,
- önálló, nehezen befolyásolható egyéniség,
- sok energia, rövid idő alatt sok feladat elvégzése.

Motivációs adottságok:

- jó koncentrációs képesség,
- elmélyült játék, elmélyült tevékenység,
- öntörvényűség, makacsság,
- tökéletességre törekvés, fejlett önkritika,
- nyitottság, őszinte kíváncsiság,
- szellemi frissesség, élénkség, vitalitás,
- hobbi, határozott érdeklődési kör, megszállottság.

Alapelvek:

A tehetséggondozás feladatainak megvalósítása négy alapelv mentén történik.

A tehetség ígéret, tehetséges gyermek esetében szükséges:

- erős oldalának fejlesztése

Itt elsősorban a gyermek érdeklődéséből kifolyóan felhalmozott ismeretek elmélyítésére, a lehetőségek, tevékenységek körének szélesítésére gondolunk.

- gyenge oldalának fejlesztése

Adódhatnak olyan esetek, amikor a tehetség kibontakoztatása akadályba, illetve nehézségbe ütközik. Problémák jelentkezhetnek például a motiváció, a pszichikus funkciók, de különösen az érzelmi-szociális érettség területén. A diagnosztizálást követően szükség esetén szakember segítségét kérjük a gyenge területek fejlesztéséhez.

- megfelelő „léghő” megteremtése

Olyan szeretetteljes, elfogadó, támogató légkör kialakítása, melyet kiegyensúlyozott társas kapcsolatok jellemeznek, s ahol a gyermekek tisztában vannak saját értékeikkel.

- lazító programok, kiegészítő tevékenységek biztosítása

Feladatuk az olyan feltöltődés biztosítása, melyen más jellegű feladatokkal, élményekkel találkoznak a tehetségígérettek. Már óvodás korban is megfigyelhető, hogy a tehetséges gyermekeknek kevés az alvásigényük és nagyon élénkek. A lazító programok beiktatása, a pihenés lehetőségének felkínálása fogja biztosítani a motivált állapotot.

Munkaformák:

Egyéni, páros és csoportos feladatok, frontális munka.

Módszerek:

Differenciálás, bemutatás, példaadás, példaállítás, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, magyarázat, öndifferenciálás, beszélgetés, cselekedtetés, kísérlet, szimuláció.

Szervezeti keretek:

3-4-5 éves korban a tehetséggondozás feladata az elfogadó, bátorító légkör biztosítása, az énkép erősítése, a kreativitás fejlesztése, a szabad játék és sokféle tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása.

Az 5-7 éves tehetségígérettek intenzív képességfejlesztéséhez a személyi és tárgyi feltételeink a csoportban történő differenciált fejlesztéshez adottak. A jól felkészült pedagógusok komplex fejlesztés formájában külön foglalkoznak a gyermekekkel (egyéni-páros és mikro csoportos fejlesztés formában), hogy elősegítsék képességeik és személyiségjegyeik fejlődését.

A gazdagító programok lehetőséget biztosítanak:

- a felfedezésre, elmélyült tevékenységre, sokoldalú tapasztalatszerzésre,
- a kreativitás kibontakozására,
- a komplex személyiségfejlesztésre,
- a kiemelkedő, speciális képességek kibontakoztatására, fejlesztésére,
- az énkép és társas kapcsolatok erősítésére.

A tehetséggondozás tervezése és a tapasztalatok rögzítése az oviKRÉTA informatikai felületén a nevelési és heti tervben, valamint a Fejlődésem lépései egyéni regisztrációs naplóban történik.

7.2. Gyermekvédelem az óvodában

Célunk:

A gyermekek mindenk felett álló érdekeinek védelme, minden megkülönböztetés nélkül. Az egyenlő bánásmód biztosítása. A helyi sajátosságok ismeretében a mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása, prevenció és speciális segítséget igénylő gondozás támogatása.

Feladataink:

A gyermekek szociális helyzetének figyelemmel kísérése, prevenció a gyermekek és szüleik részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismeretek átadásával.

Adatszolgáltatás, gyermekjellemzés a hatóság részére.

Kapcsolattartás – a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, a Járási Hivatal Gyámügyi Osztályával. A gyermekvédelmi munka kölcsönös segítése információ átadás és adategyeztetés során.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés, amely lehetővé teszi az esetleges személyiségfejlődési problémák észlelését.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladatkörébe tartozik. A gyermekvédelmi munka épületenkénti koordinálását a pedagógiai munkaközösség vezetők végzik.

7.2.1. Hátrányos és Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

Célunk:

Minden gyermek számára az egyenlő bánásmód biztosítása.

Feladatunk:

Olyan gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, amely a gyermeki személyiség kibontakozását segíti, valósítja meg.

A gyermek veszélyeztetettsége esetén jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál.

Hátrányos helyzetű gyermek sajátosságai lehetnek:

- nem ismerik az alapvető egészségügyi szokásokat,
- anyagi problémákkal küzdő szülők gyermekei, alapvető szükségleteinek ellátása nem biztosított,
- érzelmileg elhanyagoltak,
- szenvedélybeteg szülők gyermekei,
- ingerszegény környezetben élők.

Megfigyelhető jellemzők:

- magatartászavar,
- gondozatlanság,

- alultápláltság,
- nagyfokú szeretetigény,
- agresszivitás,
- visszahúzódó magatartás,
- eltérő kommunikációs szokások.

A veszélyeztetettség nyilvántartásba vételének szempontjai:

- anyagi tényezők alapján: kielégítetlen életszükségletek, mint például táplálkozás hiánya, nem megfelelő lakáskörülmény, nem megfelelő ruházódás, oktatástámogatás hiánya, nem váltják ki az orvos által felírt gyógyszereket;
- egészségügyi tényezők alapján: a környezet egészségkárosító hatása, a beteg gyermek nem megfelelő életmódja, kezelés elmulasztása, megtagadása;
- erkölcsi tényezők alapján: a környezet erkölcstelen életmódja, bántalmazás;
- nevelési, nevelődési tényezők alapján: szülői elhanyagolás - a gyermek számára a nevelés társadalmilag elvárható minimumát sem biztosítják, következetlenség.

7.3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 89. § szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy a 91. § szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben 36 nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben nem tud részt venni.

Célunk:

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, családjaik segítése, támogatása, esélyegyenlőség, inkluzív szemlélet biztosítása.

Feladatunk:

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek szülője részére tanácsadást, konzultációt biztosítani, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányítani a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelésére vonatkozó szakértői vélemények, fejlesztési és rehabilitációs tervek, pedagógiai vélemények, feljegyzések, szakorvosi diagnózisok feltöltése az oviKRÉTA rendszerbe.

8. Esélyegyenlőség és társadalmi felzárkózás előmozdítása

8.1. Etnikai kisebbség felzárkóztatása, nevelési terület iránymutatói

Célunk:

A családi nevelés hiányosságainak kiegészítése, szociális beilleszkedés segítése.

Feladataink:

A gyermekek megismerése, a lemaradás területének, mértékének megállapítása, a fejlesztés differenciált egyéni tervezése, a felzárkóztatás napi tevékenységeinek és az esélyegyenlőség pedagógiájának biztosítása.

Folyamatos írásbeli feljegyzés készítése a „Fejlődésem lépései” című egyéni fejlesztési naplóban.

Lehetőség szerint a sajátos kultúra megismerése, színes, gazdag világának érzékeltetése, a zenei képességek továbbfejlesztése, az előítéletek csökkentése.

Előforduló jellemzők:

- A gondozás feladatkörébe tartozó tevékenységeket többségében nem megfelelően ismerik a gyermekek (evőeszköz használata, vízcsap, fogmosás, vécé használat). Feladatunk megismertetni és gyakorlat útján elsajátíttatni a tevékenységeket.
- Higiéniai szokások kialakítása, például kézmosás, orrfújás, tisztálkodás, öltözködés.
- Az étkezés figyelemmel kísérése (helyzetkezelés).
- Mozgásigény kielégítése.
- Kognitív képességek fejlesztése (szakemberek bevonásával) az iskolaérettség szintjének elérése céljából.
- Kommunikációs szokások: hangerő, szókincs, mimika formálása.

8.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtását szolgáló intézkedések

A program célja:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) alapvetően biztosítja a településen a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az oktatási-nevelési szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl a HEP célja az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a településen élő hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása, az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

Felelősök, felelősségi körök:

Főigazgató:

Irányítja, koordinálja, ellenőrzi az intézményi HEP végrehajtását

Főigazgató- helyettes:

Segítik a Főigazgató munkáját a HEP megvalósítása érdekében.

Pedagógiai munkaközösség vezetők:

Segítik a Főigazgató munkáját a HEP megvalósítása érdekében.

Óvodapedagógusok:

Segítik a Főigazgató munkáját a HEP megvalósítása érdekében.

Az intézkedési terv feladatai:

<i>Tevékenység</i>	<i>Felelős</i>	<i>Tevékenységben résztvevők</i>	<i>Határidők</i>
Szülői szervezetekkel ismertetni az Helyi Esélyegyenlőségi Programot. Véleményüket, javaslataikat be kell építeni a programba.	Főigazgató	Főigazgató Főigazgató- helyettes Szülői szervezet elnöke	05. 20 Minden év első szülői értekezletén.
Óvodai beíratáskor a szülők tájékoztatása a Gyermekvédelmi kedvezmény, HH, HHH rendszerről, a gyermekek támogatásáról. (Ellenőrizni, hogy a HHH- s gyermekek óvodai felvétele megtörtént e.)	Főigazgató	Főigazgató Intézményi titkár	05. 31 Az óvodai beíratás alkalmával.
Adatbázis kiépítése	Főigazgató	Fejlesztő pedagógus Felelős csoportvezető Óvodapedagógus	Folyamatos
Minden HHH gyermek számára fejlesztés rögzítése az oviKRÉT Ában.	Főigazgató	Felelős csoportvezető Óvodapedagógus	Folyamatos, negyedévente
A gyermekcsoportok kialakításánál érvényesüljön a 25%-os arány a HHH elosztásnál (Az óvodai körzethatárok áttekintése a beíratásokat követően a HHH- s helyzet túlreprezentáltsága miatt)	Főigazgató	Főigazgató Főigazgató- helyettes Pedagógiai munkaközösség vezetők	Az óvodai beíratást követően, legkésőbb minden év augusztus 31.
A továbbképzések tervezésénél prioritást élveznek azok az akkreditált képzések, amelyek hatékonyan segítik a HHH és SNI- s gyermekek integrált fejlesztését.	Főigazgató	Főigazgató Főigazgató- helyettes Pedagógiai munkaközösség vezetők	Minden évben a beiskolázási terv elkészítésekor.
Szülői értekezleten a szülők tájékoztatása a program	Főigazgató, Pedagógiai	Felelős csoportvezető Óvodapedagógus	évente 2x

eredményéről.	munkaközösség vezetők		
---------------	--------------------------	--	--

Az intézkedési terv feladatainak értékelése az éves vezetői munkaterv értékelési részét képezi.

Az értékelés időpontja az adott nevelési év tanévzáró értekezlete. Az óvodapedagógusok teljesítményértékelési rendszerébe beépítésre került a helyi esélyegyenlőségi program megvalósításáért végzett munka értékelése.

8.3. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Célunk:

A gyermekek érzelmi biztonságának, társadalmi integrációjának elősegítése.

Migráns gyermek a kivándorló, országát, lakhelyét elhagyó, a hazájából elmenekülő gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, vagy tanulás céljából tartózkodik Magyarországon.

A magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodás ellátást.

Feladatunk:

Nevelésük során érvényesíteni az egyéni bánásmód elvét, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az egyediségük, individualitásuk megnyilvánulását.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen járjanak óvodába.

A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket, nem kerülnek peremhelyzetbe.

Örömmel vesznek részt a fejlesztő és rehabilitációs foglalkozásokon.

A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

8.4. IPR program bevezetése és működtetése /a hátrányos helyzetű gyermekek integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítésének rendszere./

A statisztikai létszám mutatói alapján lehetőség szerint az Integrációs Pedagógiai Rendszer pályázathoz kötődően is segítjük és támogatjuk a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását. Az IPR pályázathoz kapcsolódó elemek beépítését, a megvalósítás feladatait, tartalmi kiegészítéseket a Pedagógiai Program mellékleteként kidolgozandó „Óvodai fejlesztőprogram” –ban fogjuk meghatározni.

„Az óvodai fejlesztőprogram” célja, feladata és elvárható eredménye: a helyzetelemzésből kiindulva az elkészített program alapján a vállalkások függvényében, a teljesíthető

indikátorok és mutatók beépítésével, a folyamatos fejlesztésre, eredményességre törekvés biztosítása.

9. Speciális szolgáltatások az óvodában

A gyermekek képességeinek kibontakoztatása érdekében a gyermekek és a szülők érdeklődése, lehetőségeink és a törvényi szabályozókat figyelembe véve különféle szolgáltatásokat nyújtunk, illetve szervezünk.

A Köznevelési törvény szerinti alapszolgáltatások:

- Logopédia. Speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére.
- Speciális mozgásfejlesztés (SZIT, Ayers, TSMT).
- Komplex gyógypedagógiai terápia.

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások

Rendszeres foglalkozások:

- Hittan, játékos Bibliai foglalkozások (református, katolikus)
- Ovitorna
- Néptánc
- Robotika

Eseti kezdeményezések:

- Pályázatok keretében szerveződő kezdeményezések:
 - ének
 - rajz és barkácsolás
 - környezeti nevelés
 - mozgás

Tervezett programok, igény esetén szakvizsgázott óvodapedagógussal:

- gyermektánc,
- mozgásfejlesztés,
- idegen nyelv.

10. A nevelő munka tartalmi ellenőrzése, értékelése és mérése

10.1. Az óvoda írásos dokumentumai

1. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
2. Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

3. Munkaterv (aktuális szervezési, tanügy- igazgatási feladatok a Pedagógiai Program kiemelt feladatai, elemzés, ellenőrzés, értékelés, csoport látogatási terve)
4. Főigazgató- helyettes, szakmai közösségek vezetőinek éves terve (feltáró, elemző munka, pedagógiai megfigyelések, kísérletek, bemutatók tervezése)
5. A Csoportok nevelési, tevékenységi programja (oviKRÉTA)
 - Játék és tanulás
 - Társas és közösségi tevékenység
 - Munkatevékenység
 - Szabadidős tevékenység
 - nevelési terv-, tevékenység-, anyaggyűjtés
 - tevékenységi területek tartalmi megvalósítása 1-2 hetes lebontásban
6. „Fejlődésem lépései” egyéni fejlesztési napló, Szokásrend- táblázat
7. Jelenléti ív/Felvételi és mulasztási napló (naprakész nyilvántartás, pontos adatkezelés).

tevékenységek és feladatok
negyedéves terve

10.2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Célja: A pedagógiai munka segítése és fejlesztése.

Területei:

- Dokumentumok ellenőrzése, értékelése
- Nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- Pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- Pedagógiai Program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése, értékelése
- Pedagógusok értékelése

10.3. Az óvodai csoportok és gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

Folyamatos megfigyeléseket végzünk, tájékozódunk, információt gyűjtünk a gyermekek fejlődéséről. Az ellenőrzésnek, értékelésnek meghatározó szerepe van a szokásrendszer kialakításában. Figyelemmel kísérjük a fejlődés ütemét, a képességek alakulásának szintjét, hogy az egyénhez kötődő feladatainkat tervezni tudjuk.

A gyermekek megfigyelésének szempontjai alapján vezetett egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése, értékelése folyamatosan történik. A nevelőtestület által elfogadott: „Fejlődésem lépései” egyéni fejlesztési napló, szokásrend- táblázat az óvodában töltött 3-4 éves időszakot felfoeli. Félévente beszámolunk a szülőknek a gyermekük fejlődéséről.

Az év eleji és végi csoportjellemezések az indulási szintet, illetve az eredményt tükrözik.

A szülő kérésére az óvoda „Összegző értékelést” készít a gyermek óvodai fejlődéséről. A fejlesztési javaslatot az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül a szülő kérésére átadjuk.

Az óvodában leggyakrabban alkalmazott ellenőrzési és értékelési módszereink:

- megfigyelés,
- gyermekmunkák elemzése,
- pedagógiai szituációk teremtése, helyzetmegoldások elemzése,
- feladatlapok változatos formában történő használata (nem hangsúlyos az óvodában).

10.4. A Pedagógiai Program eredményességének vizsgálata, ellenőrzése, elemzése, értékelése

A program eredményességének mérője: „A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére” című részek megvalósulásának fokai.

Céljainkat akkor tekintjük elértnek, ha megvalósulnak az adott tevékenységben megfogalmazott sikerkritériumok, a gyermekek óvodáskor végére elérik a felvázolt fejlődési jellemzőket. Az eredmény értékelésében az óvodavezető irányításával minden óvónő részt vesz.

A vizsgálatot végzi:

- nevelőtestület által kijelölt team.

Szakaszai:

- szükség szerint, illetve a nevelési folyamat vizsgálata a kimenet oldaláról

A felülvizsgálat szempontjai:

- az Óvodai nevelés országos alapprogramjának változásai,
- az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Pedagógiai Program követelményeinek összevetése,
- a Pedagógiai Program koncepciójának megítélése,
- a koncepció és a fejlesztési tervek (csoporttervek összevetése),
- a fejlesztés területeinek összehasonlítása,
- az ellenőrzés, értékelés bírálata,
- a feltételek vizsgálata – személyi, tárgyi, anyagi körülmények,
- közvetlen megfigyelések, tevékenységek megtekintése, megbeszélések, bemutatók.

11. Referencia intézmény

Intézményünk felkészülését a TÁMOP 3.1.7 pályázati konstrukció nagyban elősegítette a referencia intézményi szolgáltatói szerepre. A referencia intézményi működést szolgáló képzések elvégzésével, eszközök, bútorok beszerzésével, valamint a referencia intézményi működéshez szükséges dokumentumok elkészítésével felkészültünk a referencia intézményi szolgáltatásra. Kidolgoztuk a referencia intézményi működésünket segítő szervezeti és működési szabályzatot, eljárásrendeket és egyéb dokumentumokat. Munkánk során törekszünk a mintaadó, minőségi pedagógiai gyakorlat szakszerű, pontos átadására. Referencia intézményi működésünkkel hozzájárulunk a horizontális tanulás regionális, térségi, kistérségi formáinak ösztönzéséhez és az épülő hálózatkoordináció támogatásához. Működésünk során további célunk az önfejlesztő intézményi gyakorlat és pedagógiai kultúra ösztönzése és azon intézményi kör bevonása, melyek eddig távol maradtak az innovációtól.

Intézményünk specifikuma:

Befogadó pedagógiai gyakorlat Pedagógiai Program alkalmazásában mintaadó intézmény.

A referencia – team munkáját az általa készített Szervezeti és Működési Szabályzata alapján végzi.

12. Fogalom meghatározások

SNI: *Sajátos nevelési igény*

HHH: *Halmazottan hátrányos helyzetű*

Integráció: *Egyes részek betagozódása az egészbe*

Interkulturális nevelés: *Idegen kultúrák együtt nevelése*

Migráns gyermek: *Kivándorló, országát, lakhelyét elhagyó*

Multikulturális nevelés: *Különböző kultúrák együttélése, együtt nevelése*

Kompetencia: *Szakértelem, illetékesség, jogosultság*

Attitűd: *Magatartás, viselkedés*

Intervenció: *Külső beavatkozás*

A kötelező (minimális) helyiség- és eszközjegyzék

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2. melléklete tartalmazza az óvoda, a csoportok számára valamennyi tagjának egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, pihenését, öltözését, tisztálkodását, étkezését, továbbá megfelel az építésügyi jogszabályokban előírt követelményeknek, a közegészségügyi előírásoknak, a tűzvédelmi, egészségvédelmi, valamint munkavédelmi követelményeknek.

Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Program a Képviselő-testület jóváhagyása alapján érvényes:

2024. visszavonásig

A Pedagógiai Program felülvizsgálatának, módosításának lehetséges indokai:

- jogszabályváltozás
- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol.

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot a Főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és Mezőkovácsháza Város Önkormányzata, mint fenntartó hagyja jóvá.

A Pedagógiai Program elfogadásához a szakmai munkaközösségek véleményét – szakterületet érintően – be kell szerezni.

A Szülő joga a Pedagógiai Program megismerése, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról.

Mezőkovácsháza, 2024.....

.....
Nevelőtestület nevében

.....
Szűcsné Tóth Erika főigazgató

A Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde iktatási számú jegyzőkönyve igazolja, hogy a szakmai munkaközösségek megismerték és véleményezték az óvoda Pedagógiai Programját.

A dokumentummal kapcsolatban ellenvetés nem került fogalmazásra.

Mezőkovácsháza, 2024.

.....
Egészségnevelési szakmai munkaközösség

.....
Ének szakmai munkaközösség

.....

Környezeti nevelés szakmai munkaközösség

.....

Tehetséggondozás szakmai munkaközösség

.....

Testnevelési szakmai munkaközösség

A Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde..... iktatási számú jegyzőkönyve igazolja, hogy a Szülői szervezet képviselői megismerték és tájékoztatást kaptak a Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjáról.

A dokumentummal kapcsolatban ellenvetés nem került fogalmazásra

Mezőkovácsháza, 2024.....

.....

Szülői szervezet képviselője

A Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját

Mezőkovácsháza Város Önkormányzatának Képviselő testülete a sz. kt. határozatával jóváhagyta.

Mezőkovácsháza, 2024.....

P.H.

.....

.

fenntartó

A Pedagógiai Program készítésénél, módosításánál felhasznált irodalom, törvények, szakmai dokumentumok:

1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól

363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

229/2012.(VIII.28) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012.(VIII.31) EMMI rendelet a nevelési –oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

1997. évi XXXI. törvény a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

A tevékenységközpontú óvodai nevelési program útmutatói (1-6 füzet). FABULA Humán Szolgáltató Bt., Miskolc, 1997-1998.

ÁMK Óvodája Mezőkovácsháza: Fejlődésem lépései. Egyéni fejlesztési napló. OVIMEZŐ Alapítvány, Mezőkovácsháza, 2002.

ÁMK Óvodája Mezőkovácsháza: Heti terv ötlettár a mi óvodánkban. OVIMEZŐ Alapítvány, Mezőkovácsháza, 2001.

Bakonyi Anna (2008): Játék – tanulás – érzelem – erkölcs. Pedagógiai koncepció 3. Óvodai Nevelési Kompetenciaterület, Elméleti alapvetések - Educatio Kht.159-169.oldal)

Balázsne Szűcs Judit: Az EMBER aki óvodás. LITOGRAPH Kft., Budapest, 1997.

Balogh Zsuzsanna - Becsei Józsefné - Dancsóné Kasznár Mária - Vargáné Sánta Mariann: Anyanyelvi kommunikációs képességfejlesztés. IPSZILON Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft.

Dr. Fejes Erzsébet-Konczler Gyuláné dr.: Mesélő természet. 1995.

Dr. Péter Szarka Szilvia (2010): Korai tehetséggondozás: tehetségek az óvodában Tehetségek (17) 3-5-8.oldal.

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelés. Miskolc, 1996.

Fábián Katalin – Laminé Antal Éva: Biztos minőség – Minőségbiztosítás az óvodában!? Fabula Humán Szolgáltató Bt., Budapest, 2000.

Forrai Katalin: Ének az óvodában. EDITINO MUSICA, Budapest, 1974.

Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban. Okker Kiadó, Budapest, 1998.

Horváth Attila: Minőségbiztosítás technikák óvodában és iskolában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1999.

Képességfejlesztés játékokban, tanulásban. Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet, 1994.

Kovács György – Bakosi Éva (2005): Játékpédagógiai ismeretek, Szerzői kiadás, Debrecen

Mérey Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest, 1978.

Nagy Jenőné (2011): A tehetséggondozás bevezetéséhez szükséges fogalmak és azok értelmezése az óvodai nevelés tükrében, Óvoda Vezetési Ismeretek 2011.szeptember

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan? NAT-TAN Sorozat. OKI, Budapest, 1996.

Nagy Jenőné – Ranschburg Jenő – Szakács Mihályné – Tárnoki Ildikó: Óvónők kincsestára. Módszertani kéziköny. Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft, Budapest, 2000 – 2003.

Nagy Jenőné (2012): Tehetségigérek gondozásának elmélete és gyakorlata. OMNE Egyesület, Szolnok

Népszokások és az óvodai nevelés. Szarvas, 1991.

Óvodavezetők kézikönyve I-V. OKKER Okt. Iroda, 1994-2013

Óvodai Vezetési Ismeretek. Kézikönyv. Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft, Budapest, 2013.

Pereszlényi Éva: A helyi óvodai nevelési program HOP szakmai feltételrendszere. ALCIUS Bt., 1997.

Pereszlényi Éva - Porkolábné Balogh Katalin: Játék-mozgás, kommunikáció. 1996.

Pereszlényi Éva – Pázsikné Szilágyi Gabriella – László Ruth: Óvodai mentorok és munkaközösség vezetők kézikönyve. Fővárosi Pedagógiai Intézet, Budapest, 1999.

Porkolábné dr. Balogh Katalin - dr. Pál Judit - Pintér Éva - Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevenciós óvodai program. Budapest, 1996.

Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában. Alex-typó, Budapest, 1992.

Szemán Józsefné: Az óvoda-iskola átmenet kérdései. Óvodai Nevelés 1995. I. Szám

Vésztői Napköziotthonos Óvoda: Négyszínvirág. Helyi Nevelési Programja

Zilahy Józsefné - Stöckert Károlyné - dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével. Eötvös Könyvkiadó, Budapest, 1997.